

FISKERIDIREKTORATET

Høringsnotat om kysttorskforvaltning

på Vestlandet og langs Skagerakkysten

Juni 2009

HØRINGSNOTAT OM KYSTTORSKFORVALTNING PÅ VESTLANDET

OG LANGS SKAGERRAKKYSTEN

1	INNLEDNING	4
2	FORVALTNINGSMÅL	4
3	BIOLOGI OG BESTANDSSTRUKTURER	4
3.1	Vekstøkning	4
3.2	Gyteområder	5
3.3	Eggfordeling i terskelfjorder	5
3.4	Oppvekstområder	6
3.5	Merking og vandring	6
3.6	Genetikk	6
4	VURDERING AV BESTANDSSITUASJONEN	7
4.1	Nordsjøen - Skagerrak	7
4.2	Torskebestanden på den norske Skagerrakkysten	7
4.3	Torskebestanden mellom Lindesnes og Stad	9
5	GJELDENE REGULERINGER	11
5.1	Kvotereguleringer	11
5.2	Redskapsbegrensninger	11
5.2.1	Forbud mot å fiske torsk med not	11
5.2.2	Fiske med snurrevad	11
5.2.3	Forbud mot å bruke mer enn to tråler	12
5.2.4	Dybdegrense for bruk av trål	12
5.2.5	Tråling etter sjøkreps innenfor 4-milen	12
5.2.6	Bruk av autolinefartøy innenfor 4-milen	12
5.2.7	Bruk av lys i notfisket	12
5.3	Periodebegrensninger	12
5.3.1	Forbud mot tråling om natten	12
5.3.2	Forbud mot å fiske på søndager og helligdager	12
5.4	Regler om minstemål, bifangst og seleksjonsinnretninger o.l.	12
5.4.1	Minstemål	12
5.4.2	Innblanding av fisk under minstemål	13
5.4.3	Maskevidde i trål og snurrevad	13
5.4.4	Minste maskestørrelse i garn	13
5.4.5	Bifangst	14
5.5	Begrensninger i rekreasjonsfisket	14
5.5.1	Regelverket i Norge	14
5.5.2	EU	15
5.5.3	Sverige	15
5.5.4	Danmark	15
6	OVERSIKT OVER FANGST OG VERDI	17
6.1	Innledning	17
6.2	Total fangst av torsk sør for 62°N	17
6.3	Oversikt over norske fartøy hjemmehørende i Sør-Norge	20
6.4	Fangst av norske fartøy under 11 meter største lengde hjemmehørende i Sør-Norge	21
6.5	Inntekt fra andre fiskerier	22
7	REGULERINGSFORSLAG	23
7.1	Innledning	23
7.2	Minstemål	24

7.3	Seleksjon i garn, ruser og teiner	24
7.4	Redskapsbegrensninger i rekreasjonsfisket (garnlengde, krokantall, ruse-/teinefiske, juksamaskin).....	25
7.5	Lysfiske	26
7.6	Fjordlinjer.....	27
7.7	Verneområder	27
7.8	Notfiske etter torsk (og hyse)	29
7.9	Påbud om sorteringsrist mv i reke- og krepsefiske	29
7.10	Overvåking og stenging av områder	30
8	ANDRE TILTAK.....	31
8.1	Skarv.....	31
8.2	Sel.....	31
8.3	Oppdrett.....	31
8.4	Ivaretagelse av ålegress- og tareområder	32
9	OPPSYN OG HÅNDHEVING	32
10	INFORMASJON.....	33
11	FORSKNINGSBEHOV	34
12	OPPSUMMERING AV FORSLAG TIL TILTAK SOM MÅ DRØFTES.....	35

1 INNLEDNING

Bakgrunnen for dette notatet er rapport nr. 5/2008 Kysttorskforvaltning på Vestlandet og langs Skagerrakkysten fra Havforskningsinstituttet, der det uttrykkes bekymring for kysttorskbestandene på Sør- og Vestlandet, og hvor det foreslås en rekke tiltak. Dette notatet er ment å danne grunnlaget for en høring av forslag til tiltak for å gjenoppbygge kysttorskbestandene i disse områdene. Store deler av notatet bygger på rapporten fra Havforskningsinstituttet.

2 FORVALTNINGSMÅL

Fiskeridirektoratet ønsker å fremme tiltak som har som mål å få til en gjenoppbygging av kysttorskbestandene på Vestlandet og Sørlandet. Det er tale om helt nødvendige strakstiltak, men også mer drastiske tiltak dersom man ikke har klart å snu den negative utviklingen i løpet av en 3 – 5 års periode.

Reguleringstiltakene bør ha som hovedmål å sikre en gjenoppbygging av kysttorskbestandene, men bør samtidig ta hensyn til kystsamfunnene og fiskerinæringen. En full fredning av kysttorskbestandene vil kunne bidra til en rask gjenoppbygging, men vil ikke ta hensyn til kystsamfunnene og kystfiskerne. Etter Fiskeridirektoratets oppfatning bør en heller bruke noe lenger tid på å gjenoppbygge bestandene slik at også kystfiskeren og kystsamfunnene tas tilbørlig hensyn til.

Driftsgrunnlaget for kystfiskerne på Vestlandet og langs Skagerrakkysten er dels basert på arter/bestander som er i en dårlig forfatning, slik som torsk, hummer og ål. Bestandsutviklingen gjør det nødvendig med stadig strengere regulering, noe som gjør det vanskelig for fiskerne å opprettholde inntektsgrunnlaget. Så langt som mulig bør en ved innføring av nye reguleringstiltak søke å ta hensyn til det samlede fangstgrunnlaget for kystfiskeren på Sør- og Vestlandet for å opprettholde muligheten for næringsfiske i dette området.

3 BIOLOGI OG BESTANDSSTRUKTURER

Havforskningsinstituttet gir i rapport nr. 5/2008 en oversikt over kysttorskens populasjonsstruktur, inkl. fysiske og/eller biologiske sammenhenger mellom kyst- og fjordpopulasjoner av kysttorsk på den ene side, og mellom kysttorsk og nordsjøtorsk, ev. nordøstarktisk torsk på den annen side. Den gir også en enkel oversikt over biologien til torsken i kyst- og fjordstrøk på Skagerrak- og Vestlandskysten. Her skal det bare gis et sammendrag.

3.1 Vekstøkning

Veksten av kysttorsk er svært variabel. I vekstmønstrene for Skagerrakkysten finnes to trender. Lengde og vekt ved alder øker fra perioden 1984–1990 til perioden 2001–2005 og fra øst til vest (tabell 1). Den observerte vekstøkningen hos torsk på hele Skagerrakkysten fra 1980-tallet og frem til i dag (2008) kan ha sammenheng med temperaturøkningen. Det synes å være en noe bedre vekst på ungtorsk langs Skagerrakkysten enn på Vestlandet, men dette utjevnes ettersom fisken blir eldre (tabell 2).

Tabell 1: Vekt i gram av torsk fanget i trollgarn i november 2001–2006.

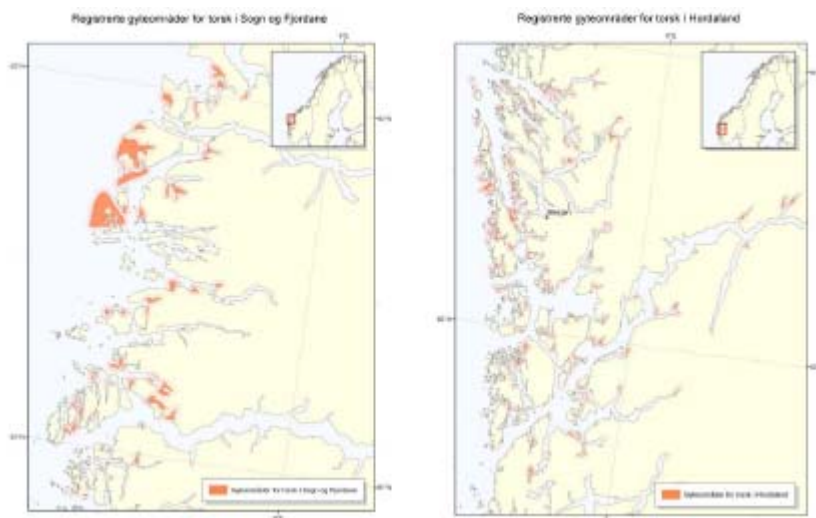
Alder	Hvaler	Hvasser	Jomfru-land	Fløde- vigen	Høvåg	Mandal	Korshamn	Farsund	Total Skagerrak- kysten
0	75	80	93	105	107	138	210	139	94
1	460	437	561	571	662	792	708	661	645
2	890	825	1008	1045	1219	1228	1247	946	1099
3	1645	1494	1528	2041	2174	2245	2131	1332	1891
4		1523	2334	2733	3530	3381	3963	1849	2688
5									3267
6									3708
7									3900

Tabell 2: Gjennomsnittslengde (cm) og -vekt (kg) av vill torsk Øygarden, Masfjorden (fra Svåsand *et al.* 1998).

	Lengde:						
Alder:	1	2	3	4	5	6	7
Øygarden	26	41	54	64	73	81	87
Masfjorden	27	37	46	55	62	69	75
	Vekt:						
Øygarden	176	698	1609	2693	4013	5708	6830
Masfjorden	200	519	1004	1724	2467	3123	4004

3.2 Gyteområder

Fiskeridirektoratet og Havforskningsinstituttet er i gang med en omfattende kartlegging av torskens gytefelter, og mange områder er ferdig kartlagt. Eksempler på gytefelter er vist i fig. 1.

Figur 1: Registrerte gyteområder for torsk i Sogn og Fjordane (til venstre) og Hordaland (til høyre). De store gyteområdene i ytre deler av Nordfjord er i perioder kjente gyteområder for bestanden av nordøstarktisk torsk ("skrei"). Kilde: Fiskeridirektoratet.

3.3 Eggfordeling i terskelfjorder

Studier viser at eggene til kysttorsken langs norskekysten er fordelt med høy konsentrasjon inne i fjordene og lavere konsentrasjon utover i fjordene, og med fall i konsentrasjonen over tersklene utover i fjorden. Dette kan tyde på at torsken gyter inne i fjordene med en strategi om å holde eggene beskyttet fra kyststrømmen lenger ute.

3.4 Oppvekstområder

Mange studier viser at det er mest torskeyngel der det er rikelig med skjul og mat, og både områder med makroalger (tang og tare) og ålegressenger er viktige oppvekstområder. Men det er også vist at mergelbunn som har rikelig med byttedyr, kan være attraktivt for torskeyngelen selv om det gir liten beskyttelse. Substratvalget synes i stor grad å være styrt av forekomsten av predatorer, ikke minst eldre torsk. Torskeyngelen slår seg ned på bunnen når den er 3–5 cm, langs Skagerrakkysten hovedsakelig i mai–juni.

Torsken ser ut til å ha en vertikal vandring som er styrt av lys og temperatur. De holder seg på dypere vann om sommeren og om vinteren, mens de kommer inn på grunnere vann om våren og høsten. I grålysningen og i skumringen kommer en del av torsken inn på grunnere vann for å beite, mens den går dypere når det er lyst og når det er mørkt. 0-gruppen og deler av I-gruppen finnes vanligvis grunnere enn den eldre fisken, og det ser ut til at den yngste fisken unnviker habitater som er okkupert av eldre fisk.

3.5 Merking og vandring

Merkeforsøk utført på Møre og Vestlandet i perioden 1956–1995 kan oppsummeres som følger:

- De aller fleste gjenfangstene er tatt mindre enn 10 km fra utsettingsstedet.
- Fisken vandrer lenger når den blir eldre.
- Fisk i ytre strøk vandrer mer enn fisk i indre fjordstrøk.
- Fisk merket på gytefeltene om vinteren vandrer mer enn fisk merket om sommeren.
- Villfisk og pollproduisert fisk har stort sett samme vandringsmønster.
- Vandringene skjer hovedsakelig langs kysten. Kun åtte fisker er rapportert fanget i Nordsjøen. Disse gjenfangstene stammer fra utsettinger i ytre strøk på Møre.

Det er noe utveksling mellom forskjellige fjordbestander og også mellom Møre og Vestlandet. Gjenfangster på Møre og lenger nord (helt til Finnmark og Barentshavet) henger nok sammen med at denne fisken har vandret helt til Vestlandet for å gyte, og har da blitt merket på gytefeltet.

Langs Skagerrakkysten er det utført en rekke merkeforsøk over en lang tidsperiode som viser at torsken langs Skagerrakkysten er stasjonær, og selv om det finnes en del utveksling synes hver fjord å ha sin torskebestand.

Merkeforsøk på begge sider av Skagerrak indikerer at det er få individer som krysser Skagerrak. Det er ikke påvist torsk som svømmer fra Nordsjøen til Skagerrak, mens et titalls individer er påvist å krysse fra norsk til dansk side.

3.6 Genetikk

Undersøkelser av genene til torsken langs Skagerrakkysten har avdekket en rekke ulike genvarianter, og resultatene tyder på at vi har å gjøre med ulike biologiske bestander (populasjoner). Dette støttes videre av studier av livshistorietrekk fra den samme kysttorsken.

4 VURDERING AV BESTANDSSITUASJONEN

4.1 Nordsjøen - Skagerrak

Det internasjonale havforskningsråd (ICES) uttaler at torskebestanden i Nordsjøen – Skagerrak ikke blir bærekraftig høstet, og at den lider av sviktende rekruttering. Generasjonstiden har også blitt drastisk redusert de siste årene. Gytebestanden er langt under kritisk nivå på 70 000 tonn. Årsklassene etter 2000 er alle beregnet til å være langt under middels styrke. 2005-årsklassen er noe bedre enn de andre, men likevel under gjennomsnittet. ICES uttaler videre at nåværende gjenoppbyggingsplan ikke inneholder nødvendige og tilstrekkelige tiltak for gjenoppbygging av bestanden fra så lave nivåer som man nå har, og anbefaler derfor fortsatt at fiskeriene etter torsk stanses inntil man kan fastslå at gytebestanden øker. Denne torskebestanden gav på 1970-1980-tallet grunnlag for et årlig fangstuttak på opptil over 300.000 tonn. Noen viktige data og parametere er vist i Fig. 2.

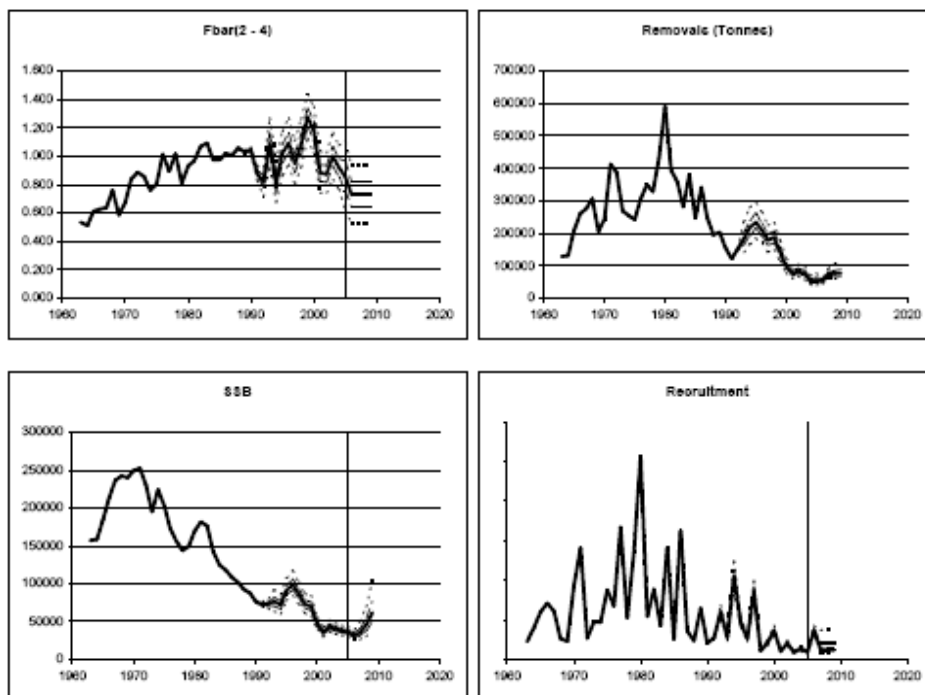

Fig. 2: Bestanden av torsk i Nordsjøen og Skagerrak. Figuren viser hvordan rekruttering, beskatningsgrad (gjennomsnitt for 2-4 åringer), gytebestand og fangstene har utviklet seg etter 1960 (ICES Advice 2008, Vol. 6).

Ifølge Rødlisten for norsk fauna og flora er torskebestanden i Nordsjøen og Skagerrak vurdert som 'nær truet' (NT) ved bruk av kriteriene til Den internasjonale naturvernorganisasjonen (IUCN).

4.2 Torskebestanden på den norske Skagerrakkysten

Vurderingen av bestandssituasjonen for kysttorsk i fjordene og langs kysten fra Lindesnes til Svenskegrensen bygger på rekrutteringsindeks (0-gruppe) og fangst av 1 år og eldre fisk i strandnottrekk utført av Havforskningsinstituttet tilbake til 1919, instituttets systematiske forskningsfiske med garn (1984-2008) samt fangstdagbøker (kg torsk pr garn) fra et titalls kystfiskere (2001-2005).

Forekomst av 0-gruppetorsk de siste 10 år ligger gjennomsnittlig vesentlig lavere enn siste 30 års middel (fig. 3).

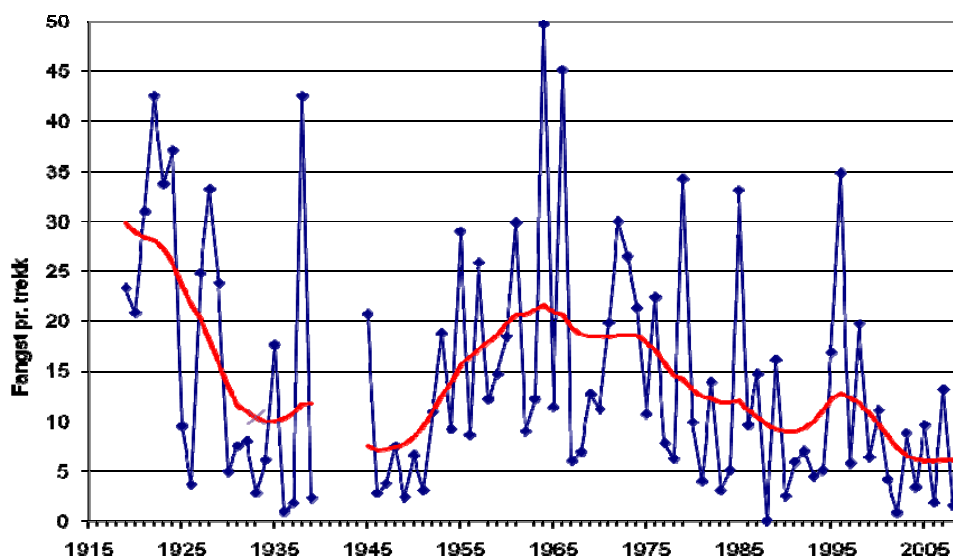

Fig. 3: Fangster av 0-gruppe torsk i strandnottrekk fra 1919 til 2008. Figuren viser gjennomsnitt for alle stasjoner tatt vedkommende år. Den røde kurven viser glidende middel.

Bare i slutten av 1930-årene og på slutten av 1940-tallet har femårs glidende middel av rekrutteringen vært på like lavt eller lavere nivå enn nå.

Tallrikheten av 1 år gammel og eldre torsk, målt ved hjelp av strandnottrekk, har blitt meget sterkt redusert i siste tiårsperiode, og har aldri vært lavere (fig. 4).

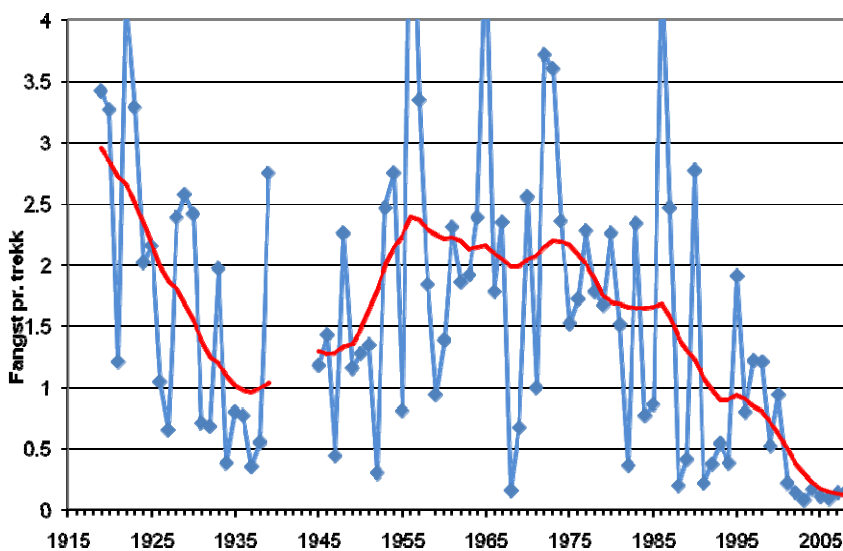

Fig. 4: Fangster av eldre torsk i strandnottrekk fra 1919 til 2008. Figuren viser gjennomsnitt for alle stasjoner tatt vedkommende år. Den røde kurven viser glidende middel.

Den meget kraftige reduksjonen i strandnotfangster av eldre torsk (I-gruppe og eldre) som ser ut til å slå jevnt ut langs hele Skagerrakkysten, gjenspeiles ikke i garnfangstene.

Fangst per enhet innsats i Havforskningsinstituttets systematiske garnfiske av torsk (1 år og eldre) er klart redusert på deler av kysten (fig. 5). Særlig gjelder dette i øst, fra Kragerø til Hvaler. Vest for Kragerø er det imidlertid en stabil og til dels økende fangst per enhet innsats.

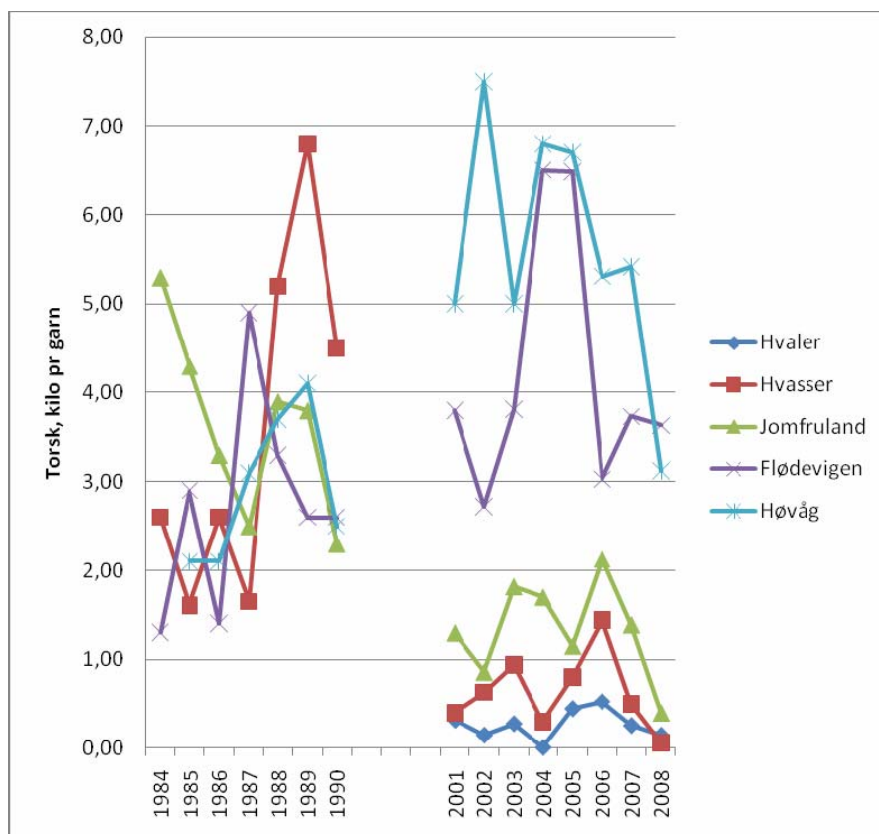

Fig. 5: Fangst av torsk i forskningsfiske med trollgarn på Skagerrakkysten i periodene 1984 – 1990 og 2001 – 2008.

Geografisk sett er det liten forskjell i forekomstene av 0-gruppe torsk i øst og vest, mens det er en svært påfallende geografisk forskjell i mengde av fisk som når en høyere alder enn ett år. Dette indikerer at dødeligheten opp til en alder på ca 1,5 år er svært forskjellig i øst og vest. Det er ikke registrert noen tilsvarende forskjell i dødelighet hos fisk som er eldre enn 1 år. Denne forskjellen, som er meget tydelig i perioden 2001 – 2008, ble ikke observert i perioden 1984 - 1990. Kondisjonen til torsken synes å være konstant eller økende, og en observert mindre størrelse og lavere vekt av fisken som fanges og leveres i noen områder kan derfor indikere en for høy beskatning.

Også denne bestanden (som er fragmentert i flere lokale populasjoner) blir vurdert som 'nær truet' (NT) i Rødlisten ved bruk av kriteriene til den internasjonale naturvernorganisasjonen (IUCN). Den klare reduksjonen i det østlige området vektlegges spesielt i denne klassifiseringen for å tilkjenne at bestanden i dagens situasjon er avhengig av forvaltningstiltak.

4.3 Torskebestanden mellom Lindesnes og Stad

Det er ganske sannsynlig at torsken på Vestlandet består av en eller flere separate bestander. Dette synet støttes av en lang rekke merkeforsøk, og undersøkelser som viser at rekrutteringen i Masfjorden og i Nordsjøen ikke følger hverandre, taler i samme retning. Det er sannsynlig at disse bestandene i perioder kan få tilsig av larver og 0-gruppe fra Nordsjøen. Noe av gytetorsken kan også være fisk som kommer inn fra vestkanten av Norskerenna (såkalt oppsigsfisk eller bankfisk).

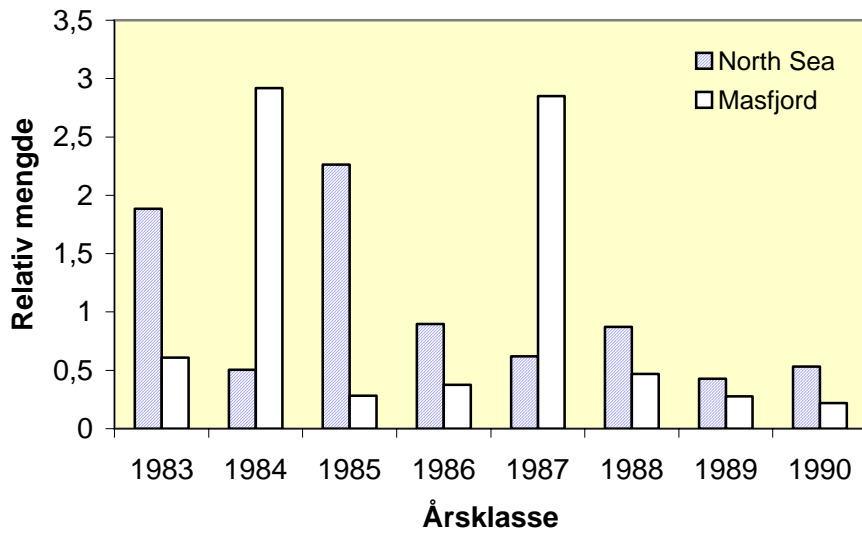

Fig. 6: Relativ årsklassestyrke av ettåringer (årsklassen i forhold til gjennomsnittet for 1983-1990) i Nordsjøen (skravert) (data fra ICES, 2004) og i Masfjorden (data fra Salvanes og Ulltang, 1992, Nordeide et al., 1994).

Det foreligger ikke tidsserier som kan fortelle om bestandssituasjonen for torsk på Vestlandskysten. Figur 6 viser at det til dels er store variasjoner mellom relativ årsklassestyrke i Masfjorden og i Nordsjøen

5 GJELDENE REGULERINGER

Det er fastsatt en rekke reguleringer som påvirker fisket etter torsk på Vestlandet og langs Skagerrakkysten. I det følgende skal de viktigste reglene påpekes, og for oversiktens skyld grupperes de forskjellige bestemmelsene i kvotereguleringer, redskapsbegrensninger, område- og periodebegrensninger, og regler om minstemål, bifangst og seleksjonsinnretninger. Vi tar også med et eget punkt om rekreasjonsfiske (fritids- og turistfiske).

5.1 Kvotereguleringer

Det fastsettes totalkvoter (TAC) av torsk for Nordsjøen og for Skagerrak utenfor grunnlinjene hvert år etter avtale med EU.

De siste års reguleringer i Nordsjøen har vært fastsatt med sikte på å bevare og gjenoppbygge torskebestanden ved å redusere det totale uttaket, samtidig som en har søkt å unngå å legge for store hindringer i veien for fiske etter andre arter. Tilnærmingen har vært å først avsette et kvantum som dekker behovet for bifangst av torsk i andre fiskerier, og deretter åpne for et direktefiske for resten av den norske kvoten for fartøy som fisker med konvensjonelle redskaper. Norges kvote i Nordsjøen i 2009 er på 4 514 tonn. Av dette kan konvensjonelle fartøy fiske inntil 2 574 tonn.

I Skagerrak er det utenfor grunnlinjen i utgangspunktet ikke tillatt å drive direktefiske etter torsk. Av Norges kvote avsettes et kvantum for å dekke bifangst i trålfisket. I tillegg gis det torskekvoter til et fåtall fartøy som fisker med konvensjonelle redskaper, og som har dokumentert at dette fiskeriet har vært av stor betydning (gjelder nå 5 – 6 fartøy). Norges kvote i Skagerrak utenfor grunnlinjene i 2009 er på 133 tonn. Av dette kan konvensjonelle fartøy fiske inntil 83 tonn.

5.2 Redskapsbegrensninger

5.2.1 Forbud mot å fiske torsk med not

Det har i mange år vært forbud mot å fiske torsk (og hyse) med not nord for 61°N. Gjennom en endring i forskrift av 22. desember 2004 om utøvelse av fisket i sjøen (utøvelsesforskriften) § 19 ble områdebegrensningen tatt bort med virkning fra 1. januar 2009, slik at det nå har et helt generelt virkeområde.

5.2.2 Fiske med snurrevad

Nord for 62°N er det fastsatt regler som i stor grad begrenser fisket med snurrevad på gytefelt og i kystnære strøk, særlig gjennom bestemmelser om fjordlinjer. Fjordlinjene er trukket langs store deler av kysten fra Stad til Varanger, og innebærer et forbud mot alt fiske med snurrevad innenfor disse linjene (og forbud for fartøy over 15 meter mot å fiske etter torsk med konvensjonelle redskaper).

En lignende regulering gjelder ikke sør for 62°N. Det er kun fastsatt noen enkelte begrensninger for snurrevadfiske i Sogn og Fjordane. Det er således forbudt å fiske med snurrevad i Torskangerpollen i Vågsøy kommune, innenfor en linje trukket fra Hendanes til Søre Oppedal i perioden 1. januar til og med 31. mai, jf. forskrift av 4. oktober 1989 om fiske med snurrevad innenfor 4-mils grensen, Sogn og Fjordane. I tidsrommet 1. mars – 10. april skal fisket med blant annet snurrevad ikke ta til før kl 06.30 og må være avsluttet innen kl 14 innenfor en linje fra Sleneset til Vissholmen i Bremangerpollen, jf. forskrift av 4. oktober 1989 om regulering av fisket etter torsk, Bremanger kommune, Sogn og Fjordane.

5.2.3 Forbud mot å bruke mer enn to tråler

Det er forbudt å bruke mer enn to tråler (dobbeltrål) per fartøy i trålfisket sør for 62°N. Dette forbudet gjelder ikke for trålfisket etter reker og sjøkreps i Skagerrak, og heller ikke for utenlandske fartøy ved fiske i Norges økonomiske sone i Skagerrak (utenfor 12-milen), jf. utøvelsesforskriften § 14.

5.2.4 Dybdegrensning for bruk av trål

Det er forbudt å bruke trål innenfor grunnlinjene på grunnere vann enn 60 meter på strekningen svenskegrensen – Jærens rev, jf. utøvelsesforskriften § 16 bokstav d. Fra Jærens rev og nordover til og med Nord-Trøndelag er grensen 100 meter.

5.2.5 Tråling etter sjøkreps innenfor 4-milen

Det er forbudt å tråle etter sjøkreps innenfor 4 nautiske mil fra grunnlinjene utenom Skagerrak, jf. utøvelsesforskriften § 15 bokstav g. Tilsvarende begrensning gjelder altså ikke i Skagerrak.

5.2.6 Bruk av autolinefartøy innenfor 4-milen

Det er fastsatt en grense for hvor kystnært havgående linefartøy kan fiske. Det er således forbudt for fartøy over 21,35 meter som fisker med liner og som har maskinelt egningsutstyr om bord å sette line innenfor 4 nautiske mil fra grunnlinjene. Forbudet gjelder på hele strekningen fra svenskegrensen til grensen mot Russland, jf. utøvelsesforskriften § 32 første ledd. Det er gjort unntak for fiske med flyteline etter hyse.

5.2.7 Bruk av lys i notfisket

Notfiske med hjelp av lys skal skje i betryggende avstand fra utsatt fiske- eller fangstredskap, og ikke nærmere enn 100 meter, jf. utøvelsesforskriften § 22. Lysing er kun tillatt fra lysebåt som har ankret opp, og avstanden til nærmeste lysbåt må være minst 300 meter når ankringen finner sted. Det kan ikke nyttes større lysstyrke enn 330.000 lumen og mer enn en lysebåt for hvert deltakende fartøy.

5.3 Periodebegrensninger

5.3.1 Forbud mot tråling om natten

Innenfor 4 nautiske mil fra grunnlinjene på strekningen Stangholmen fyr i Risør kommune til svenskegrensen er det forbudt å fiske etter reker og sjøkreps med trål om natten (mellom kl 20 og 05), med unntak av fiske etter sjøkreps i tidsrommet 1. mai – 31. august, jf. utøvelsesforskriften § 17 tredje ledd.

5.3.2 Forbud mot å fiske på søndager og helligdager

Sør for 62°N er det forbudt for norske fartøy å tråle etter reker på søndager og helligdager (unntatt 2. påskedag og 2. pinsedag), jf. utøvelsesforskriften § 35. I Skagerrak er det dessuten forbudt å fiske makrell, sild og brisling med not på søndager. Fra svenskegrensen til og med Vest-Agder er det i perioden 1. oktober – 31. desember forbudt å sette eller trekke teiner på søndager.

5.4 Regler om minstemål, bifangst og seleksjonsinnretninger o.l.

5.4.1 Minstemål

Det er fastsatt minstemål for en rekke arter, herunder torsk, jf. utøvelsesforskriften § 43. Nord for 64°N er det forbudt å fiske torsk som er mindre enn 47 cm målt fra snutespissen til enden av sporens ytterste stråler. Sør for 64°N ble minstemålet for torsk økt fra 30 til 40 cm med

virkning fra 1. januar 2009. De fastsatte minstemål (unntatt for hummer og kamskjell) gjelder ikke for fisk til bruk i egen husholdning.

5.4.2 Innblanding av fisk under minstemål

I områdene utenom Skagerrak er det en generell adgang til å ha inntil 10 % av den enkelte art under minstemål i antall i de enkelte fangster, jf. utøvelsesforskriften § 46 (gjelder ikke hummer). Ved fiske etter torsk, hyse og sei med trål og konvensjonelle redskap nord for 62°N er det adgang til å ha til sammen 15 % torsk, hyse og sei under minstemål i antall i de enkelte fangster. I Skagerrak kan landinger av bl.a. torsk inneholde opptil 10 % i vekt av fisk under minstemål regnet for hver art.

Ved fiske etter reker skal innblanding av torsk under minstemål ikke overstige 8 eksemplarer per 10 kg reker.

5.4.3 Maskevidde i trål og snurrevad

Sør for 64°N og vest for en rett linje gjennom Lindesnes fyr og Hanstholmen fyr er det forbudt å bruke trål eller snurrevad dersom det i noen del av redskapet er mindre maskevidde enn 120 mm, jf. utøvelsesforskriften § 3 nr. 2. Ved fiske etter nærmere bestemte fiskeslag er det likevel adgang til å bruke trål med følgende maskevidder, jf. utøvelsesforskriften § 4:

- Mellom 16 og 80 mm i fisket etter makrell, sild, brisling, vassild, lodde, tobis (mindre enn 16 mm i bestemte perioder), øyepål, kolmule, hestmakrell og polartorsk.
- 35 mm ved fiske etter reker.
- Mellom 35 og 80 mm ved fiske etter kolmule med pelagisk trål.

I Skagerrak, avgrenset mot vest av en rett linje gjennom Lindesnes fyr og Hanstholmen fyr og mot sør av en rett linje gjennom Skagen fyr og Tistlarna fyr, er det forbudt å bruke trål eller snurrevad dersom det i noen del av redskapet er mindre maskevidde enn 90 mm, jf. utøvelsesforskriften § 3 nr. 4. Ved fiske etter nærmere bestemte fiskeslag er det likevel adgang til å bruke snurrevad, trål eller annen not som slepes gjennom sjøen med følgende minste maskevidder, jf. utøvelsesforskriften § 5:

- 16 mm ved fiske etter brisling, øyepål, kolmule, fjesing, horngjel, bløtdyr, tobis (mindre enn 16 mm i bestemte perioder), knurr og ål.
- 30 mm ved fiske etter vassild
- 32 mm ved fiske etter sild, makrell og hestmakrell.
- 35 mm ved fiske etter reker.
- Mellom 38 og 80 mm ved fiske etter kolmule med pelagisk trål.
- 70 mm ved fiske etter hvitting. Det samme gjelder ved fiske etter sjøkreps dersom det benyttes kvadratmasker i fiskeposen.

5.4.4 Minste maskestørrelse i garn

Det er forbudt å bruke garn dersom maskestørrelsen er mindre enn 148 mm ved fiske etter torsk, hyse, sei, rødspette, lange, lyr og lysing utenfor 4 nautiske mil fra grunnlinjene sør for 62°N og vest for en rett linje gjennom Lindesnes og Hanstholmen fyr, jf. utøvelsesforskriften § 23 andre ledd bokstav f. I Skagerrak er det ikke fastsatt krav til maskestørrelsen i garn, bortsett fra slike som er fastsatt for hele kysten, slik som ved fiske etter kveite, breiflabb og rognkjeks.

5.4.5 Bifangst

I Nordsjøen og i Skagerrak utenfor grunnlinjen kan fartøy som fisker med trål eller reke-trål ha inntil 2,5 % bifangst av torsk. Fartøy som fisker med konvensjonelle redskaper etter andre arter kan ha inntil 20 % bifangst av torsk.

Ved fiske med konsumtrål i Nordsjøen med en minste maskevidde på 120 mm kan fartøy med nordsjøtråltillatelse eller avgrenset nordsjøtråltillatelse ha inntil 20 % bifangst av torsk. Ved fiske med konsumtrål i Skagerrak utenfor grunnlinjen med en minste maskevidde på 90 mm eller ned til 70 mm dersom det benyttes kvadratmasker i fiskeposen, kan fartøy med nordsjøtråltillatelse eller avgrenset nordsjøtråltillatelse ha inntil 10 % bifangst av torsk.

Bifangst som nevnt ovenfor skal regnes i rund vekt per uke basert på summen av alle sluttsedler/ landingssedler undertegnet i tidsrommet fra mandag klokken 00.00 til søndag 24.00, jf. forskrift av 12. desember 2008 om regulering av fisket etter torsk i Nordsjøen og Skagerrak i 2008 § 5.

I tillegg gjelder følgende:

- Ved fiske med småmasket trål sør for 64°N og vest for en rett linje gjennom Lindesnes fyr og Hanstholmen fyr skal bifangst av torsk, hyse og sei til sammen ikke overstige 20 % i vekt i de enkelte fangster og ved landing, jf. utøvelsesforskriften § 37. Slik bifangst er imidlertid forbudt ved fiske etter norsk vårgytende sild. Ved fiske etter tobis med mindre maskevidde enn 16 mm er det forbudt å ha mer enn 10 % bifangst i vekt av andre fiskearter i de enkelte fangster og ved landing.
- Ved fiske etter reker sør for 62°N og vest for en rett linje gjennom Lindesnes fyr og Hanstholmen fyr kan bifangst av torsk og hyse ved fiske utenfor 4 nautiske mil fra grunnlinjene til sammen ikke overstige 10 % i vekt i de enkelte fangster og ved landing, jf. utøvelsesforskriften § 38.
- I Skagerrak skal bifangsten av torsk og en rekke andre bestemte arter ikke overstige 10 % i vekt av den totale fangst ved bruk av redskap med maskevidde mindre enn 80 mm, jf. utøvelsesforskriften § 41. Ved fiske etter hvitting skal slik bifangst ikke overstige 30 %.
- Ved fiske etter sjøkreps i Skagerrak med redskap med maskevidde på minst 70 mm, skal bifangst av torsk og en rekke andre arter ikke overstige 70 % i vekt av den totale fangsten, jf. utøvelsesforskriften § 42 bokstav a.
- Ved fiske etter reker med redskap med maskevidde på minst 35 mm skal bifangsten av torsk og en rekke andre arter ikke overstige 50 % av den totale fangsten, jf. utøvelsesforskriften § 42 bokstav b.

5.5 Begrensninger i rekreasjonsfisket

5.5.1 Regelverket i Norge

Når det fiskes med fartøy som ikke er registrert i merkeregisteret eller fra land, kan det ikke brukes andre redskaper enn håndsnøre, fiskestang og lignende redskaper, én maskindrevet jukse/dorg, garn med samlet lengde på inntil 210 meter, liner med inntil 300 angler og inntil 20 teiner eller ruser, jf. lov av 6. juni 2008 om forvaltning av villevende marine ressurser (havressursloven) § 22. Begrensningene gjelder også når samme person eller de samme

personene bruker flere fartøy. Det skal også nevnes at det fra 1. januar 2009 gjelder en omsetningsgrense på kr 50 000 per person og per fartøy, jf. havressursloven § 23. Videre kan ikke-manntallsførte fiskere maksimalt levere 2 000 kg torsk rund vekt per kalenderår for omsetning, jf. forskrift av 22. desember 2005 om begrensninger i fisket for ikke-manntallsførte fiskere i fiske etter torsk, rognkjeks, makrell og kongekrabbe § 2.

Av hensyn til hummeren gjelder det strengere regler for bruk av torskeruser på kyststrekningen fra svenskegrensen til og med Møre og Romsdal enn det som følger av den alminnelige regelen. Her er det forbudt å sette ut torskeruser fra og med 1. mai til og med 31. desember. Det er likevel adgang til å fiske med inntil 10 torskeruser per person og per fartøy fra og med 1. oktober til og med 31. desember, men begrenset slik at totalt antall torskeruser og teiner for hummerfiske til sammen ikke overstiger 10 stk per person og per fartøy. Det kan gis dispensasjon fra torskeruseforbudet til manntallsførte fiskere som skal fiske torsk for omsetning med merkeregistrert fartøy.

Personer som ikke er norske statsborgere, og som heller ikke er likestilt med norske statsborgere (ikke bosatt i Norge), kan kun drive sportsfiske med håndholdt redskap i norsk territorialfarvann, jf. lov av 17. juni 1966 om forbud mot at utlendinger driver fiske m.v. i Norges territorialfarvann § 3. Salg av fangsten er forbudt.

5.5.2 EU

Reguleringen av rekreasjonsfisket varierer blant landene i EU, men det pågår arbeid blant annet med sikte på å etablere et kontrollsystem for å sikre samsvar med reglene i den felles fiskeripolitikken. En del av diskusjonen om dette kontrollsystemet har dreid seg om elementer knyttet til rekreasjonsfisket. Det er blant annet tale om å etablere ordninger som skal gjøre det mulig å estimere hvor mye som fiskes på ulike bestander, og der fangster fra rekreasjonsfisket skal gå til fradrag på medlemslandenes kvoter når de antas å ha en vesentlig påvirkning. Det foreligger også forslag om at det skal være forbudt å selge fangst fra rekreasjonsfiske (unntatt til veldedige formål). Kommisjonen har dessuten foreslått at rekreasjonsfiske fra båt på bestander som er omfattet av en flerårig (gjenoppbyggings)plan ikke skal kunne foregå uten en fisketillatelse fra det aktuelle medlemslandet, men dette har blitt forkastet av Europaparlamentet.

5.5.3 Sverige

I Sverige er den generelle redskapsbegrensningen i fritidsfisket slik at det kun er adgang til å fiske med garn på inntil 180 meter, line med inntil 100 kroker, ruser, teiner, håndredskap og håv. I hummerfisket kan man maksimalt bruke 14 teiner. Ved fiske med garn, line, ruser og teiner får man sammenlagt ikke bruke mer enn 6 redskap samtidig, jf. förordning (1994:1716) om fisket, vattenbruket och fiskerinäringen § 13. Ved fiske etter sjøkreps kan det maksimalt brukes 6 teiner, jf. Fiskeriverkets föreskrifter (FIFS 2004:36) om fiske i Skagerrak, Kattegatt och Östersjön kap. 3 § 7a.

Det gjelder et minstemål på torsk i Skagerrak og Kattegatt på 30 cm. Ved fiske etter torsk med garn i dette området skal minste maskestørrelse være 120 mm. Det er dessuten forbudt å fiske torsk innenfor trålgrensen¹ i Skagerrak og Kattegatt i perioden 1. januar – 31. mars.

5.5.4 Danmark

Fritidsfisket i sjøen i Danmark kan, foruten fiske med stang eller lignende lette håndredskaper, foregå med inntil 6 redskaper av følgende typer: line med inntil 100 kroker,

¹ Fra grensen mot Norge og til Tylögrund, Halmstad, går trålgrensen 4 nautiske mil utenfor grunnlinjen, derfra varierer den fra 1 til 3 nautiske mil utenfor en forenklet strandlinje.

garn, ruser og teiner, jf. bekendtgørelse nr. 1199 av 11. desember 2008 om rekreativt fiskeri i salt- og ferskvand samt redskabsfiskeri mv. i ferskvand § 20. Fiske med ruser er forbudt i perioden 10. mai – 31. juli, og krokliner er forbudt i perioden 1. mai – 30. september. Det er forbudt å selge fangsten.

Det kan maksimalt brukes 3 garn, og hvert garn kan maksimalt være 45 meter langt og ha en høyde på inntil 1,5 meter (bunngarn) eller 3 meter (flytegarn). I perioden 1. juli – 15. november er det forbudt å bruke garn med masketørrelse over 100 mm og mindre enn 130 mm.

Minstemålet på torsk er fastsatt til 30 cm i Skagerrak/Kattegat og 35 cm i Nordsjøen.

Ellers må man for å fiske i sjøen i Danmark som hovedregel være i besittelse av et fiskekort ("fisketegn", gjelder ikke for personer under 18 og over 65 år). Dette kan kjøpes for en dag, en uke eller et år. For fiske med stang trenger man lystfiskertegn (140 DKR per år), for fiske med garn, ruser e.l. må man ha fritidsfiskertegn (275 DKR per år).

6 OVERSIKT OVER FANGST OG VERDI

6.1 Innledning

I punkt 6.2 nedenfor skal det gis en oversikt over total fangst av torsk sør for 62°N i perioden 2000 til 2008, dvs torsk fisket i hovedområdene 8, 9, 28, 40, 41 og 42. Deretter spesifiseres fangsten i 2008 på redskap, fangstområde og fylket fartøyet er hjemmehørende i.

En går så videre og ser på hva norske fartøy hjemmehørende i Sør-Norge har fisket av torsk sør for 62°N (se punkt 6.3). Fylkesbokstaven i registreringsmerket benyttes til å definere hvor fartøyet er hjemmehørende, og fartøy hjemmehørende i Sør-Norge er fartøy fra Østfold (Ø), Akershus (A), Oslo (O), Aust-Agder (AA), Vest-agder (VA), Rogaland (R), Hordaland (H), Vestfold (V), Buskerud (BD), Telemark (TK) og Sogn- og Fjordane (SF). Det gis også en oversikt over hvor mye torsk sør for 62°N norske fartøy under 11 meter største lengde hjemmehørende i Sør-Norge har fisket.

Vi ser så på den totale fangsten til fartøy hjemmehørende i Sør-Norge i 2008 (punkt 6.4). Her inngår alle fangster uavhengig av fiskeslag og fangstområde. I 2008 er det totalt fisket 4.906 tonn torsk sør 62°N. I hht. Fiskeridirektoratets sluttseddelregister er 1.222 tonn torsk fisket innenfor 12 mil (kyst) og 3.683 tonn torsk er fisket utenfor 12 mil (hav).

Til slutt prøver vi å gi en oversikt over inntektsgrunnlaget til fartøy hjemmehørende i Sør-Norge (punkt 6.5).

6.2 Total fangst av torsk sør for 62°N

Tabellene nedenfor inneholder opplysninger hentet fra Sluttseddelregister per medio mai 2009.

Tabell 3 gir en oversikt over hvor mye torsk norske fartøy har fisket i perioden 2000 – 2008 sør for 62°N.

Tabell 3: Norske fartøys fangst av torsk sør for 62°N i perioden 2000 - 2008.

År	Rundvekt i tonn	Verdi i 1000 kroner
2000	7 337	105 153
2001	5 130	78 471
2002	5 861	84 942
2003	5 243	75 754
2004	4 079	69 414
2005	3 645	65 008
2006	3 377	64 363
2007	3 752	80 996
2008	4 906	97 760

Som vi ser av tabell 1 ble det i 2008 fisket 4.906 tonn torsk sør for 62°N til en verdi av knappe 98 millioner kroner.

Tabell 4 gir en oversikt over norske fartøys omsatte fangst av torsk sør for 62°N, fordelt på fartøy som er registrert i merkeregisteret og fartøy som ikke er registrert i merkeregisteret det aktuelle året.

Tabell 4: Fangst av torsk tatt av norske fartøy fordelt på merkeregistrerte fartøy og ikke-merkeregistrerte fartøy i perioden 2000-2008.

År	Rundvekt i tonn		Verdi i 1000 kroner	
	Merke-registrerte fartøy	Ikke-merke-registrerte fartøy	Merke-registrerte fartøy	Ikke-merke-registrerte fartøy
2000	7 165	172	102 966	2 187
2001	4 970	160	76 180	2 291
2002	5 723	137	82 942	2 000
2003	5 142	101	74 295	1 459
2004	3 977	103	67 937	1 477
2005	3 548	97	63 587	1 421
2006	3 282	95	63 006	1 357
2007	3 674	78	79 640	1 356
2008	4 830	75	96 430	1 330

Ikke-merkeregistrerte fartøy er en sekkepost for fartøy vi ikke har opplysninger knyttet til. I hovedsak vil dette være fritidsfiskefartøy. Fangst og fangstverdi på ikke-merkeregistrerte fartøy vil derfor være et estimat på omsatt fangst gjennom salgslagssystemet fra fritidsfartøy. Som vi ser av tabell 4 så er dette falt fra 172 tonn i 2000 til 75 tonn i 2008. Fangstverdien er falt fra 2,2 millioner kroner i 2000 til 1,3 millioner kroner i 2008.

Tabell 5 gir en oversikt over hvordan fangst av torsk sør for 62°N fordeles på fartøy etter største lengde, grafisk fremstilt i fig. 7.

Tabell 5: Fangst (rundvekt tonn) av torsk sør for 62°N fordelt på største lengde i årene 2000 – 2008.

Største lende	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Under 11 m	1551	1 337	1 130	1 139	1 044	1 049	944	925	817
11 - 14,9 m	1 008	743	715	522	367	292	312	327	446
15 - 20,9 m	169	104	149	140	209	237	167	122	269
21 - 27,9 m	1 201	901	1 080	889	1 107	966	696	1 174	1 706
28 m og over	3 229	1 882	2 512	2 431	1 237	988	1 153	1 113	1 586
Totalt	7 157	4 968	5 586	5 120	3 964	3 532	3 272	3 661	4 824

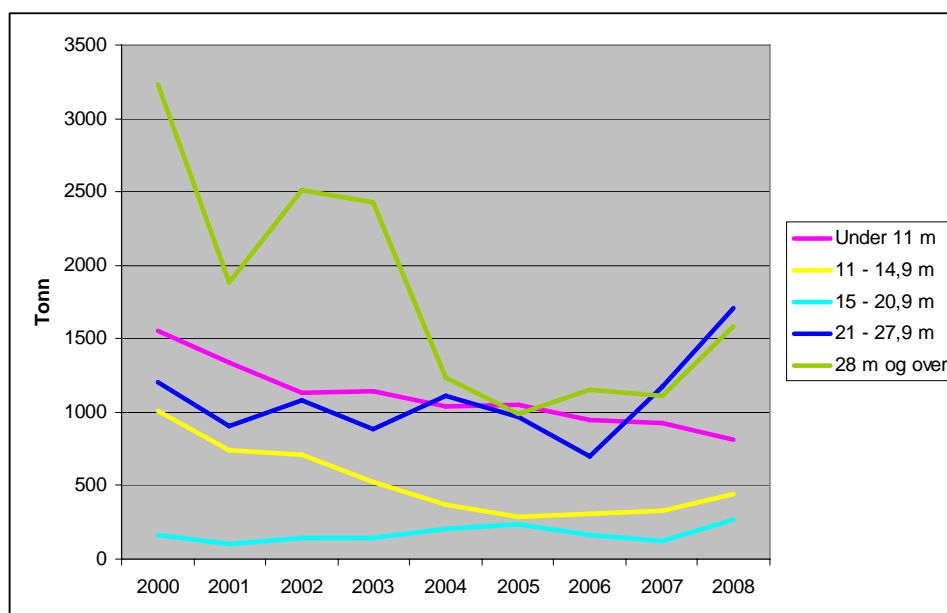

Fig 7: Fangst (rundvekt tonn) av torsk sør for 62°N fordelt på største lengde i årene 2000 – 2008.

Av tabellen/figuren over kan vi se at fartøy mellom 15 og 28 meter har økt sin fangst fra 2000 – 2008, mens de øvrige gruppene har en lavere fangst i 2008 enn i 2000.

Tabell 6 og 7 gir en oversikt over redskap og fangstområde for fangst av torsk sør for 62°N i 2008. Redskap er gruppert i redskapsgruppene konvensjonelle, not og trål og fangstområdene er fordelt etter hovedområde.

Tabell 6: Fangst og verdi av torsk sør for 62 °N i 2008 fordelt på redskapsgruppene konvensjonelle, not og trål.

Redskap	Rundvekt tonn	Verdi i 1000 kr
Konvensjonell	3 358	69 834
Trål	1 548	27 920
Not	0	6
Totalt	4 906	97 760

Tabell 7: Fangst i 2008 fordelt på fangstområde(hovedområde) og redskapsgruppene trål og konvensjonelle.

Hovedområde	Konvensjonell	Trål	Totalt
Egersundsbanken-Nordsjøen sør (8)	474	605	1 079
Skagerrak/Kattegat (9)	413	367	779
Vikingbanken-Nordsjøen (28)	663	191	855
Sørlige Nordsjøen (40)	0		0
Sentrale Nordsjøen (41)	1 226	77	1 303
Shetland -Nordsjøen nord (42)	582	307	889
Totalt	3 358	1 548	4 905

Ser en på fangst av torsk sør for 62°N fisket med konvensjonelle redskap finner vi fordelingen på de ulike redskapstypene i tabell 7. Totalt har 802 fartøy (antall unike registreringsmerker) deltatt i fisket etter torsk sør for 62°N med konvensjonelle redskap i 2008 og fisket totalt 3.283 tonn. Ikke-merkeregistrerte fartøy er utelatt. Et registreringsmerke kan ha levert fangst fisket med flere typer konvensjonelle redskap. Summen av antall fartøy i tabell 6 er derfor høyere enn antall fartøy som total har deltatt.

Tabell 8: Fangst av torsk sør for 62°N fordelt på konvensjonelle redskap, 2008.

Redskap	Rundvekt tonn	Verdi i 1000 kr	Antall fartøy
Garn	2 032	44 801	705
Krokredskap	1 042	20 168	113
Snurrevad	173	2 673	43
Bur og ruser	33	836	121
Annet	2	36	4
Totalt	3 283	68 514	

Som vi ser av tabell 8 er garn det dominerende redskap i fisket etter torsk sør for 62°N, etterfulgt av krokredskap (line).

Tabell 9: Fangst og verdi av torsk sør for 62°N i 2008 fordelt på fylket fartøyet er hjemmehørende i.

Fylke	Rundvekt tonn	Verdi i 1000 kr
Sogn og Fjordane (SF)	1 087	19 832
Vest-Agder (VA)	1 003	23 788
Møre og Romsdal (M)	746	12 664
Rogaland (R)	649	12 707
Finnmark (F)	540	11 741
Aust-Agder (AA)	205	4 691
Hordaland (H)	161	3 374
Nordland (N)	128	2 077
Telemark (TK)	105	1 965
Vestfold (V)	77	1 349
Ikke-merkereg. (ZZ)	75	1 330
Østfold (Ø)	74	1 076
Troms (T)	34	538
Akershus (A)	11	253
Oslo (O)	6	256
Buskerud (BD)	4	118
Totalt	4 906	97 760

Som vi ser av tabell 9 er Sogn og Fjordane og Vest-Agder de fylkene som har mest fangst av torsk sør for 62°N.

6.3 Oversikt over norske fartøy hjemmehørende i Sør-Norge

Tabellene nedenfor inneholder opplysninger hentet fra Fiskeridirektoratets sluttseddelregister per 16. juni 2009.

Tabell 10: Fangst og verdi av torsk sør for 62°N for fartøy hjemmehørende i Sør-Norge i perioden 2000 til 2008.

År	Rundvekt tonn	Verdi i 1000 kr
2000	5 048	71 525
2001	3 445	53 159
2002	3 281	49 505
2003	2 977	46 854
2004	2 801	49 227
2005	2 596	46 455
2006	2 427	48 170
2007	2 772	61 555
2008	3 383	69 409

Tabell 11: Fangst av torsk sør for 62°N (tonn) fisket av fartøy hjemmehørende i Sør-Norge fordelt på fylker, 2000 – 2008.

Fylke	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	Totalt
A	23	23	16	15	20	13	15	15	11	153
BD	4	5	2	4	4	5	5	5	4	38
H	330	241	223	175	194	139	115	122	161	1 700
O	3	5	2	2	2	2	2	4	6	29
R	1 100	680	567	612	597	546	562	640	649	5 955
SF	2 353	1 302	1 191	971	610	535	553	676	1 087	9 279
TK	101	98	84	104	129	139	104	112	105	975
V	116	105	80	90	125	107	85	73	77	859
VA	780	743	891	712	789	796	718	823	1 003	7 255
Ø	83	92	77	124	161	147	115	83	74	956
AA	155	151	144	167	171	167	152	219	205	1 532
Totalt	5 048	3 445	3 281	2 977	2 801	2 596	2 427	2 772	3 383	28 730

Som vi ser av tabellen nedenfor er det flest fartøy i gruppen mellom 7 og 11 meter. Dette bildet gjenspeiler seg i samtlige fylker. Flest fartøy med fangst av torsk i 2008 finner vi i Rogaland.

Tabell 12: Antall fartøy med fangst av torsk sør for 62°N fordelt etter fartøyets største lengde, 2008.

Største lengde	Fylke											
	A	BD	H	O	R	SF	TK	V	VA	Ø	AA	Totalt
Opplysn. Mangler	1		6		8	6		2	1			24
Under 6 m			11		10	11	3	5	25	2	8	75
7 - 10,9 m	6	3	135	4	123	113	33	36	106	35	44	638
11 - 14,9 m	1	1	13	1	25	17	10	5	24	14	8	119
15 - 20,9 m			6		9	6			12	3	2	38
20 - 27,9 m			3		16	3			13		2	37
28 m og over			2		11	13			2			28
Totalt	8	4	176	5	202	169	46	48	183	54	64	959

6.4 Fangst av norske fartøy under 11 meter største lengde hjemmehørende i Sør-Norge

Tabell 13: Fangst og verdi av torsk sør for 62°N for fartøy hjemmehørende i Sør-Norge og største lengde under 11 meter i perioden 2000 til 2008.

År	Rundvekt tonn	Verdi i 1000 kr
2000	1 519	19 909
2001	1 333	19 196
2002	1 127	16 851
2003	1 135	16 552
2004	1 040	15 850
2005	1 049	16 926
2006	942	16 065
2007	925	18 262
2008	804	15 550

Som vi ser av tabell 13 har fangsten under 11 meter blitt nesten halvert siden 2000. Fangstverdien har imidlertid ikke blitt redusert like mye.

6.5 Inntekt fra andre fiskerier

Tabell 14 gir en oversikt over totalfangsten til fartøy hjemmehørende i Sør-Norge, hvor de viktigste fiskeslagene (i verdi) er spesifisert. Tilsvarende tabell med fangst og verdi for fiskeslagene fisket av fartøy under 11 meter hjemmehørende i Sør-Norge finner en i tabell 15. Det er ingen begrensning mht. hvilket område fangstene er tatt. Ferskvannsfisk og pattedyr er holdt utenfor. Fartøy uten opplysninger om største lengde er ikke inkludert i gruppen under 11 meter.

Tabell 14: Oversikt over fartøy hjemmehørende i Sør-Norge sine fangster i 2008 sortert etter verdi.

Fiskeslag	Rundvekt tonn	Verdi i 1000 kr
Norsk vårgytende sild	405 815	1 124 349
Makrell	63 570	673 483
Torsk	19 740	351 218
Reke	7 646	249 788
Kolmule	240 069	247 691
Andre fiskeslag	26 476	169 508
Sei	23 428	117 450
Nordsjøsild	32 541	110 805
Hyse	8 747	91 571
Lange	6 773	88 608
Taggmakrell	9 151	76 846
Tobis og annen sil	54 716	63 868
Brosme	6 854	58 266
Breiflabb	1 219	33 170
Lodde IØS/ØGRL/JM	17 894	30 579
Sjøkreps	297	23 187
Totalt	924 937	3 510 387

Torsken utgjør som vi ser ca 10 % av total fangstverdi.

Tabell 15: Oversikt over fartøy hjemmehørende i Sør-Norge under 11 meter største lengde sine fangster i 2008 sortert etter verdi.

Fiskeslag	Rundvekt tonn	Verdi i 1000 kr
Reke	1 513	41 888
Torsk	2 283	40 043
Makrell	5 339	39 986
Breiflabb	568	15 246
Andre fiskeslag	1 046	9 469
Sjøkreps	115	9 239
Sei	1 899	8 619
Taskekrabbe	768	8 300
Lyr	569	6 119
Kystbrisling	1 025	5 660
Ål	127	5 338
Hummer	19	4 744
Lysing	263	4 667
Hyse	460	3 762
Lange	271	2 347
Pigghå	227	1 691
Totalt	16 493	207 117

Torsken utgjør som vi ser ca 19 % av total fangstverdi.

7 REGULERINGSFORSLAG

7.1 Innledning

I norske farvann forvaltes torsk som fire forskjellige bestander: nord for 62°N som nordøstarktisk torsk og kysttorsk, og sør for 62°N som nordsjøtorsk og kysttorsk på strekningen Lindesnes – svenskegrensen.

Nord for 62°N (Stad) skilles det ved praktisk rådgiving om kvoter og forvaltning mellom nordøstarktisk torsk og kysttorsk. Ved undersøkelse av biologi/genetikk kan torskefangstene splittes fra hverandre i fjordene og langs kysten innenfor et området som strekker seg 12 nautiske mil ut fra kysten. Selv om man gjennom undersøkelser kan skille kysttorsk fra nordøstarktisk torsk, tildeles fiskefartøyene hvert år kvoter som ikke skiller mellom ulike torskebestander. I stedet er det fastsatt reguleringer som skal redusere uttaket av kysttorsk, og bidra til at fisket i større grad foregår på nordøstarktisk torsk.

Sør for 62°N til Lindesnes har torsken i fjordene og langs kysten blitt inkludert i bestandsberegningene av nordsjøtorsk, og har blitt forvaltet og regulert på samme måte som nordsjøtorsk, fordi man har ment at forvaltning av lokale kysttorskpopulasjoner på Vestlandet har vært sterkt påvirket av, og underordnet atferd og forvaltning av nordsjøtorskbestanden.

På strekningen Lindesnes – svenskegrensen har man gjennom genetiske analyser dokumentert at mye av kysttorsken i fjordene og langs kysten tilhører egne genetiske populasjoner, og i praksis forvaltes disse som en egen kysttorskbestand ved at all torsk som registreres og fiskes innenfor 12 nautiske mil fra grunnlinjen holdes utenfor ved beregning av torskebestanden i Nordsjøen og Skagerrak.

Som fremstillingen ovenfor viser, er det vesentlige forskjeller i reguleringen av fiskeri som påvirker uttaket av (kyst)torsk i henholdsvis Nordsjøen og Skagerrak.

I rapport 5/2008 uttaler Havforskningsinstituttet at det ikke er noen biologiske grunner til å forvalte kysttorsk på Vestlandet og Skagerrak på ulike måter, og foreslår at fiskeriene langs hele kysten fra Stad til svenskegrensen bør forvaltes med like tekniske reguleringer, og som en egen enhet uavhengig av Nordsjøtorsk, likevel slik at det tas hensyn til tilførsel av yngel fra Nordsjøen når dette observeres.

Fiskeridirektoratet er enig i at reguleringer som skal bidra til oppbygging av kysttorskbestanden(e) fra Stad til svenskegrensen i utgangspunktet i størst mulig grad bør være like langs hele kyststrekningen. I forbindelse med kvoteforhandlingene mellom Norge og EU for 2009 ble EU informert om at Norge vil harmonisere de tekniske reguleringene i Nordsjøen og Skagerrak. Dette innebærer at det tekniske regelverket i Skagerrak skal gjennomgås med sikte på å bringe det opp på samme nivå som i Nordsjøen.

Fiskeridirektoratet arbeider for tiden med dette harmoniseringsarbeidet, som blant annet vil bety at minste tillatte maskevidde ved fiske med stormasket trål i Skagerrak vil være på 120mm. Det er foreløpig ikke tatt stilling til hvilke tekniske reguleringer som skal gjøres gjeldende innenfor grunnlinjen eller innenfor 4 nautisk mil fra grunnlinjen.

Hovedmålsettingen med dette arbeidet er å sikre at de tekniske reguleringene i Skagerrak løftes til et forsvarlig nivå, og de skal gjelde for alle fartøy som fisker i Norges økonomiske

sone i Skagerrak. Det vil imidlertid være en naturlig følge av dette arbeidet at også tekniske reguleringer innenfor grunnlinjen i Skagerrak revideres.

7.2 Minstemål

Havforskningsinstituttet foreslår at minstemålet for all torsk som fiskes sør for 62°N bør økes fra 30 cm til 36 cm, uavhengig om det er i hav- eller kyst-/fjordområder, og at minstemålsbestemmelser for yrkesfiskere innføres også som (anbefalte) minstemål for fritids- og turistfiskere.

Fiskeridirektoratets kommentar:

Som nevnt tidligere ble minstemålet for torsk sør for 64°N økt fra 30 til 40 cm med virkning fra 1. januar 2009.

Diskusjonen om å innføre minstemål også i fritids- og turistfisket har hatt stor aktualitet de senere år, blant annet som følge av et stadig sterkere fokus på at ressursene skal utnyttes på en bærekraftig måte. Det har dessuten vokst frem en ny næring knyttet til et voksende turistfiske i Norge, noe som fører til økt press på fiskeressursene i fjorder og kystnære strøk.

Selv om det hittil ikke er fastsatt formelle regler om minstemål i fritids- og turistfisket, har fiskerimyndigheter og forskjellige organisasjoner og tjenestetilbydere innenfor fritids- og turistfiskesegmentet oppfordret til å utøve fisket slik at man så langt som mulig unngår uttak av fisk under det minstemålet som gjelder for fangst som skal omsettes. Mange rekreasjonsfiskere ser også verdien av å spare småfisk, og heller dreie fangsten over mot større individer.

Det kan imidlertid oppfattes som et paradoks at denne tankegangen ikke reflekteres direkte i regelverket, ettersom reglene om minstemål ikke gjelder for fisk til egen husholdning. Fra flere hold er det pekt på at det vil styrke arbeidet med å fremme holdninger om bærekraftig fiske dersom reglene om minstemål også gjøres gjeldende i fritids- og turistfisket.

Spørsmålet om å innføre minstemål i fritids- og turistfisket bør imidlertid ikke vurderes kun i forhold til kysttorskforvaltningen sør for Stad, men for hele kysten, og også for andre fiskeslag enn torsk. Havforskningsinstituttet gjennomfører for tiden et treårig kartleggingsprogram for å utvikle kostnadseffektive metoder for å estimere fiskeinnsatsen, hvilke arter som fanges og størrelsen av fangstene (antall og vekt) tatt av fisketurister i ulike regioner. Kartleggingen startet i januar 2007, og utføres gjennom et samarbeid med turistfiskebedrifter langs norskekysten. Blant annet med utgangspunkt i resultatene fra dette prosjektet vil det være naturlig å vurdere minstemål i fritids- og turistfisket. Forslag om minste maskestørrelse i garn og om fluktåpninger i ruser og fisketeiner (se nedenfor) vil uansett kunne bidra til å redusere fangst av torsk under minstemål.

7.3 Seleksjon i garn, ruser og teiner

Havforskningsinstituttet foreslår at minste maskestørrelse i alle bunn garn (inkl. trollgarn) settes til 63 mm stolpelengde/halvmaske (10 omfar) hele året. Dette tilsvarer en strekt maske/maskestørrelse på 126 mm, og det påpekes at slike garn vil beskatte 2 år gammel torsk, hvor bare enkelte individer har rukket å bli kjønnsmodne. Garn med maskestørrelse på 126 mm kan fange 10 % av fisk som er mindre enn 44 cm, noe som synes å passe bra i forhold til minstemålet på 40 cm og en adgang til innblanding av inntil 10 % av torsk under minstemål.

I faststående redskap (f.eks. torskeruser, fisketeiner) med mindre halvmaske/stolpelengde enn 63 mm monteres minst to fluktåpninger med minst 63 mm diameter/stolpelengde på hver side i bakerste kammer.

Fiskeridirektoratets kommentar:

I kapittel 6 (tabell 8) så vi at garn er et nokså dominerende redskap når det gjelder registrerte torskefangster sør for 62°N. Som Havforskningsinstituttet påpeker, foregår mye av fisket på gytemoden torsk (dvs mest 4 år og eldre) i perioden januar - april. Det er imidlertid uheldig at det i Skagerrak og innenfor 4-milen på Vestlandet er anledning til å fiske med garn uten noen minste maskestørrelse, og som dermed også kan fange torskeyngel/småtorsk.

Fiskeridirektoratet anser forslaget om å innføre en minste maskestørrelse på 126 mm i alle bunn garn i hele området, for både yrkes- og fritidsfiske, som et viktig tiltak for å redusere fangst av torsk under minstemålet.

For å redusere fangst av torsk under minstemålet, er Fiskeridirektoratet også enig i at fiske med ruser eller fisketeiner bare bør tillates dersom det er innmontert fluktåpninger i tråd med forslaget fra Havforskningsinstituttet, dvs minst en fluktåpning på minst 63 mm i diameter på hver side i bakerste kammer. Det bør åpnes for å kunne gjøre unntak ved fiske etter leppefisk.

7.4 Redskapsbegrensninger i rekreasjonsfisket (garnlengde, krokantall, ruse-/teinefiske, juksamaskin)

Havforskningsinstituttet anbefaler å redusere samlet lengde på garn i fritidsfisket fra nåværende 210 meter (7 garn) til 150 meter (5 garn). Det anbefales videre å redusere totalt antall kroker i fritidsfisket med line fra 300 kroker til 120 kroker per båt/mann. Det bør dessuten vurderes forbud mot juksamaskin i fritidsfisket sør for Stad.

Havforskningsinstituttet anbefaler videre å redusere antall torskeruser i fritidsfisket til maksimum 5 stk. per båt/mann, og å la forbudet mot torskeruser i sommermånedene gjelde hele kysten. Det foreslås forbud mot bruk av åluser, slik at det eventuelt bare blir tillatt å fiske etter ål med teiner. Alternativt foreslår HI at det blir tillatt for et begrenset (lisens) antall yrkesfiskere med et begrenset antall ruser. Alt fritidsfiske må skje med åleteiner.

Havforskningsinstituttet viser til undersøkelser som indikerer at norske fritidsfiskere årlig fisker ca 30 000 tonn fisk fra Stad til svenskegrensen, hvorav anslagsvis 9 000 tonn er torsk. Årlige torskefangster i turistfisket på Vestlandet og Skagerrak anslås til henholdsvis ca 3 100 eller 1500 tonn torsk, avhengig av hvilke beregninger som legges til grunn.

Fiskeridirektoratets kommentar:

Det hefter noe usikkerhet ved beregningene av omfanget av fritids- og turistfisket, men det er likevel en klar indikasjon på at fangstene av torsk samlet sett er forholdsvis store. Til sammenligning tildeles det for 2009 kvoter til yrkesfiskerne på til sammen ca 4 500 tonn torsk i Nordsjøen og 133 tonn torsk i Skagerrak.

Det er således grunn til å tro at den uregistrerte fangsten av torsk i fritidsfisket er større enn den registrerte fangsten (yrkesfisket). Fritidsfiskerne må derfor være beredt til å ta en vesentlig del av belastningen ved gjenoppbyggingen av kysttorskbestandene. For å redusere fiskepresset er det nødvendig med strengere innsatsregulering, og ikke minst er det behov for en god håndheving og tilstedeværelse av kystvakt og Fiskeridirektoratets kontrollorgan i regionene. Under Fiskeridirektoratets oppsynsvirksomhet avdekkes for eksempel ikke sjelden

fiske som utøves i strid med gjeldende redskapsregulering. Erfaringer fra kontroll fra Fiskeridirektoratet Region Vest på gytefelt for kysttorsk har vist at et stort flertall av de kontrollerte fritidsfiskerne bruker mer enn den maksimalt tillatte grensen for garn. Et viktig tiltak for å redusere fiskeinnsatsen på kysttorsk vil derfor være å sikre at den maksimalt tillatte redskapsmengden blir fulgt.

Det bør derfor være et mål å bidra til at fiskerne i større grad etterlever de fastsatte reguleringer. Samtidig kan det fastslås at gjeldende regelverk åpner for at en kan ta i bruk en relativt betydelig mengde redskaper i rekreasjonsfisket. Det handler altså dels om å tilpasse innsatsen til et nivå som er rimelig, sett hen til den vanskelige bestandssituasjonen for kysttorsk, og dels om å utøve kontroll med at gjeldende redskapsbegrensninger følges i praksis.

Fiskeridirektoratet mener at det sør for 62°N kan være grunn til å begrense bruken av garn til maksimalt 150 meter per person og per båt som ikke er i merkeregisteret. Når det gjelder bruk av torskeruser, så er det som nevnt ovenfor allerede innført forbud mot å bruke slike fra 1. mai til 1. oktober fra og med Møre og Romsdal til svenskegrensen. Videre er det i brev fra Fiskeridirektoratet til Fiskeri- og kystdepartementet av 14. april 2009 av hensyn til ålbestanden foreslått et midlertidig totalforbud mot å fiske ål.

Fiskeridirektoratet er i tvil om hensiktsmessigheten av å begrense antall kroker på line til 120 per fisker og per båt og å forby bruk av juksamaskin i rekreasjonsfisket. Rekreasjonsfiske etter torsk med line foregår så langt Fiskeridirektoratet kjenner til i meget lite omfang sør for Stad, og bruk av juksamaskin er heller ikke vanlig. Forslagene vil i så fall ha en minimal effekt på kysttorskfangstene. Det er imidlertid ønskelig med innspill på disse forslagene.

Fiskeridirektoratet mener dessuten at det kan være grunnlag for å begrense eller ta bort dagens ordning med adgang for fritidsfiskere til å fiske inntil 2 000 kg torsk (rund vekt) for omsetning per kalenderår.

7.5 Lysfiske

Havforskningsinstituttet foreslår forbud mot fiske med lys på grunnere vann enn minimum 100 meters dyp for å redusere bifangsten av bunnfisk inkl. torsk. Det bør heller ikke tillates bruk av lys i forbindelse med landnotkast. For ikke å påvirke gytevandring og gyting til bunnfisk i området, som foregår om vinteren/våren, bør det bare blir tillatt med lysfiske i månedene august–desember. Statistikken viser at en slik avgrensning ikke vil hindre det pelagiske lysfiskeriet med not etter makrell og sild. Fiskeridirektoratet bør ved kontroller og stikkprøver av notfangster kartlegge arts sammensetning og kvantum av bifangstarter utenom målarten.

Fiskeridirektoratets kommentar:

Lysfiske etter sild og brisling har foregått i fjordene på Skagerrakkysten siden 1950-tallet. På det meste var det rundt 50 notbruk som drev dette fisket fra utpå høsten til tidlig vår. De siste årene har det vært 3 fartøy i Region Sør i lysfisket. Enkelte år når fisket er godt, kommer inntil 4 fartøy fra Vestlandet til fjordene i Vestfold og Telemark for å delta i fisket. Fartøyene som deltar har fått særskilt godkjenning for å drive fiske etter brisling, og det stilles krav om at eier har minimum 2 års erfaring fra brislingfiske. Lyse båten er også godkjent av Fiskeridirektoratet, og må være ankret opp under fisket. Det er også begrensninger i lysstyrken som kan benyttes. Lysfiske etter makrell foregår på Vestlandet, men ikke på Skagerrakkysten.

Et forbud mot lysfiske på grunnere vann enn 100 meter vil i praksis antakelig bety slutt på lysfisket, og således brisling- og sildefisket i fjordene på Skagerrakkysten. På dypere vann og uten bruk av lys vil forekomstene bli for spredte for at et fiske vil lønne seg.

Forrige gang det ble foretatt en kartlegging av fangstsammensetningen i lysfisket var på 1960-tallet, og det ble den gang registrert bifangst av torsk på rundt 1 %. Tilstanden på bestandene av kysttorsk i de aktuelle områdene har forverret seg siden den gang, noe som tilsier at bifangsten burde være lavere i våre dagers fiske. Den samlede bifangsten av torsk i det begrensede lysfisket som foregår på Vestlandet og Skagerrakkysten er antakelig meget liten, men det er samtidig uheldig om dette fisket bidrar til nedfisking av lokale sårbare kysttorskbestander. Fiskeridirektoratet mener derfor det er behov for å kartlegge fangstsammensetningen i lysfisket, slik at en kan få bedre kunnskap om dette.

7.6 Fjordlinjer

Havforskningsinstituttet mener at regelverket i forbindelse med fjordlinjer nord for 62°N også bør innføres sør for 62°N ved at grunnlinjen får samme status som fjordlinjene. Det vil bl.a. medføre at det blir et generelt forbud mot fiske med snurrevad innenfor grunnlinjene sør for 62°N. Som vi ser av kapittel 6 fiskes det imidlertid relativt lite torsk med snurrevad sør for 62°N sammenlignet med nord for 62°N.

Fiskeridirektoratets kommentar:

Begrensningene i fisket med snurrevad nord for Stad skyldes at den over tid er utviklet til et svært effektivt redskap som primært bør nyttes til fiske på store vandrede bestander som nordøstarktisk torsk, hyse og sei. Det er knyttet store utfordringer til å beskatte kystnære lokale bestander bærekraftig ved bruk av moderne snurrevad, og slikt fiske bør ikke foregå på gytefelt for kysttorsk. Fiskeridirektoratet er derfor enig i at snurrevadfiske sør for 62°N bør foregå utenfor grunnlinjen.

Videre innebærer fjordlinjer at kun fartøy under en viss størrelse har anledning til å drive et direkte fiske etter torsk innenfor fjordlinjen. Nord for 62°N gjelder dette fartøy under 15 meter største lengde som fisker med konvensjonelle redskap. Det vurderes å senke grensen til 11 meter, og en slik grense bør også gjelde sør for 62°N.

7.7 Verneområder

Kysttorsken er strukturert i separate bestander, som bare i begrenset omfang blander seg med hverandre. Dette innebærer at bestandsutviklingen i stor grad påvirkes av lokale forhold. Videre er det påvist at torskeyngel fra Nordsjøen bunnslår seg i hele Skagerrak. Det er imidlertid usikkert hvor vanlig dette fenomenet er.

Det bør tas hensyn til dette i forvaltningen av kysttorsk og ved utarbeiding av lokale og regionale planer for kystsonen. Spesielt bør fisketrykket tilpasses rekrutteringsgrunnlaget i den eller de lokale bestandene, og viktige lokale gyte- og oppvekstområder bør identifiseres og sikres mot utilsiktede inngrep.

Havforskningsinstituttet påpeker at det bør vurderes begrensninger i fisket om vinteren på gytefelt til torsk. Dette kan gjøres ved å forby alt fiske unntatt fiske med håndsnøre i utvalgte fjordområder innenfor grunnlinjene i gyteperioden for torsk (15. februar – 15. april). Dette bør være terskelfjorder der det er dokumentert at gyteproduktene i stor grad blir værende i fjorden. Havforskningsinstituttet vil være behjelpelig med utvalg av noen slike fjordsystemer, og det må årlig følges opp med eggundersøkelser, ev. prøvefiske i instituttets regi for å

dokumentere virkningene/effektene av en slik regulering, som gjerne kan begrenses til å gjelde for 5 år om gangen.

Det foreslås totalvern av noen gytefelt i hvert fylke (f.eks. 1–2 per kommune) som referanseområder for å se om slike geografisk begrensede reguleringer kan ha noen effekt. Også dette må følges opp med eggundersøkelser, evt. et begrenset og planlagt prøve- og overvåkingsfiske.

Fiskeridirektoratets kommentar:

Nord for 62°N er det av hensyn til kysttorskbestanden allerede etablert et par verneområder hvor alt fiske er forbudt i gyteperioden unntatt fiske med håndsnøre/fiskestang. Det ene ligger i Lofoten ("Henningsværboxen") og det andre ligger i Borgundfjorden i Møre og Romsdal.

Det er også eksempler på bruk av verneområder på Skagerrakkysten. I 2002 startet Havforskningsinstituttet og Fiskeridirektoratet arbeidet med å etablere særskilte bevaringsområder for hummer. I samarbeid med lokale fiskere valgte man ut egnede lokaliteter. Prosjektet fikk stadig oppmerksomhet i lokal media og engasjementet fra lokalbefolkningen for øvrig ble etter hvert stort. Da forslagene ble sendt på ordinær høring, var høringssvarende utelukkende positive og for etablering. Erfaringene i ettertid har også vært positive og flere kommuner har kontaktet Fiskeridirektoratet og Havforskningsinstituttet med ønske om å få etablert bevaringsområde for hummer i sin kommune.

Lokal brukermedvirkning helt fra starten anses som en sentral suksessfaktor ved etablering av bevaringsområdene for hummer. Gjennom å integrere samfunn og biologi, og gjøre lokalbefolkningen til aktive deltakere gjennom hele prosessen, kan reguleringenes legitimitet øke.

Havforskningsinstituttet og Fiskeridirektoratet har i samarbeid med fylkeskommunene og fylkesmennene i Aust- og Vest-Agder og Tvedestrand kommune, etablert et pilotprosjekt for soneplanlegging av sjøområdene i Tvedestrand kommune. Hensikten med prosjektet er å utvikle et verktøy (soneplanen) som kan bidra til en aktiv, bærekraftig og fremtidsrettet forvaltning av kystområdene. Soneplanen vil være et "lappeteppe" av ulike arealbaserte reguleringer, bestående av områder med ulik regulering eller vern.

Kysttorsken er en av artene som vil bli viet oppmerksomhet i prosjektet, og basert på kunnskap om gytefelt, oppvekstområder og fiskeplasser, vil det i prosjektet bli drøftet mulighetene og verdien av å opprette bevaringsområder for kysttorsk og områder som stenges for fiske i perioder (for eksempel i gytetida).

I tillegg til å bruke ny og eksisterende naturtypekartlegging, skal berørte i lokalsamfunnene gi innspill på hvilke arter og habitater som bør være i fokus. De berørte skal kunne uttale seg om hvilke områder de finner viktige å beskytte og hvilke områder som er viktige bruksområder. Det skal legges til rette for en bred deltakelse i soneplanleggingen. Erfaringene som høstes gjennom dette prosjektet antas å få overføringsverdi for en arealbasert forvaltning av kysttorsken i andre områder.

Fiskeridirektoratet er således enig i at det bør innføres verneområder hvor alt fiske er forbudt i gyteperioden unntatt fiske med stang/håndsnøre. Den nærmere fastleggningen av slike områder bør skje etter forslag fra Havforskningsinstituttet, og i samarbeid med lokale aktører. Det vil

være en forutsetning at slike tiltak følges opp med undersøkelser og nødvendige kontrollinnsats, slik at effekten av vernetiltakene kan dokumenteres.

7.8 Notfiske etter torsk (og hyse)

Havforskningsinstituttet foreslår i rapporten å utvide forbudet mot fiske av torsk og hyse med not nord for 61°N til å gjelde helt til svenskegrensen. Fra 1. januar 2009 er det innført et generelt forbud mot fiske etter torsk og hyse med not, jf. utøvelsesforskriften § 19.

7.9 Påbud om sorteringsrist mv i reke- og krepsefiske

Havforskningsinstituttet tilrår at alt fiske etter reker og sjøkreps sør for 62°N, både innenfor og utenfor 12 nautiske mil, må foregå med sorteringsristsystem innmontert i trålen, og innenfor 6 nautiske mil fra grunnlinjene skal det ikke kunne brukes mer enn én trålpose (enkeltrål).

I trålfisket etter sjøkreps med konsumtrål skal spileavstanden i sorteringsristen være maksimum 35 mm. Ved fiske etter sjøkreps foreslås det minimum 120 mm maskevidde i trålposen vest for 7°Ø, og minimum 90 mm maskevidde øst for 7°Ø. Gjeldende adgang til å fiske etter sjøkreps i Skagerrak med maskevidde ned til 70 mm dersom det benyttes kvadratmasker i fiskeposen foreslås videreført.

Havforskningsinstituttet mener at krepsefisket innenfor 4 nautiske mil av grunnlinjene bør foregå med krepseteiner.

Ved fiske etter reker med trål skal maskevidden være minimum 35 mm. I alt rekefiske skal spileavstanden i sorteringsristen være maksimum 19 mm. Det påpekes at disse forslagene medfører en standardisering og likhet med de norske rekereguleringene nord for 62°N, og de svenske reke- og sjøkrepsreguleringene.

Fartøy større enn 15 (11) meter skal etter Havforskningsinstituttets forslag ikke kunne fiske etter reker med trål innenfor grunnlinjene (sml. ordningen med fjordlinjer nord for 62°N).

Havforskningsinstituttet peker på at data og opplysninger fra det svenske sjøkrepsefisket viser at det før det kom påbud om sorteringsrist var til dels store bifangster av fisk, og at f.eks. bare ca. 1/3 av torsken ble landet. Det er også dokumentert at mens ca. 60 % av samlet fangst i enkeltrål bestod av sjøkreps, utgjorde sjøkreps bare ca. 20 % av samlet fangst i dobbeltrål. Bifangst/utkast av fisk utgjorde altså relativt sett mye mer ved bruk av dobbeltrål enn enkeltrål. Med en registrert norsk torskefangst på ca. 30 tonn med krepsetrål som oppgitt redskap, tilsier det ca. 60 tonn utkast av torsk. Det er da ikke tatt hensyn til torsk som kan være fisket med "krepsetrål", men rapportert under annen trål

Resultat fra svenske forsøk med trålfiske etter reker med og uten sorteringsrist viser at det uten sorteringsrist fanges 4–7 ganger mer fisk i kg per tråltid enn reke, og at ca. 10 % av fisken er torsk. Havforskningsinstituttet påpeker at med en total årlig rekefangst innenfor 12 nautiske mil langs kysten av Vestlandet og Skagerrak på vel 5000 tonn (2006), gir et slikt regnestykke over 2000 tonn torsk. Til sammenligning ble det registrert landet og omsatt ca. 320 tonn torsk fra reketrål dette året. Havforskningsinstituttet påpeker behov for å utføre norske forsøk for å få gode tall på bifangsten av bl.a. torsk i rekefisket, særlig i Skagerrak, inkl. kyst- og fjordstrøk.

Fiskeridirektoratets kommentar:

Fiskeridirektoratet foreslår å innføre påbud om bruk av sorteringsrist i trålfisket etter reker med maksimal spileavstand 19 mm i områdene sør for 62°N. Det skal heller ikke være tillatt med bruk av oppsamlingspose. Fiskeridirektoratet vil dessuten foreslå et forbud mot tråling etter sjøkreps innenfor 4 nautiske mil av grunnlinjene, og kun tillate fiske etter sjøkreps med teiner innenfor denne grensen.

Når det gjelder forslaget om forbud mot å tråle etter reker med fartøy større enn 15 (11) meter innenfor grunnlinjen, så ser ikke Fiskeridirektoratet noe særlig behov for dette dersom det innføres påbud om sorteringsrist.

7.10 Overvåking og stenging av områder

Havforskningsinstituttet foreslår at trålfelt for sjøkreps og reke blir overvåket og midlertidig stengt etter tilsvarende regler for bifangst av fiskeyngel som nord for 62°N. Arbeidsgruppen foreslår at det av hensyn til torskerekrutteringen tillates maksimalt tre torskeyngel per 10 kg reker før et felt stenges. Fiskeridirektoratet må tilføres personell og midler for å kunne overvåke og regulere disse fiskeriene på samme måte som nord for 62°N. Nåværende regler for bifangst og fangst/innblanding av fisk under minstemål må revideres i samsvar med vedtatte nye reguleringer.

Fiskeridirektoratets kommentar:

I forhandlingene om en bilateral fiskeriavtale for 2009, ble Norge og EU enige om flere tiltak for å redusere utkast av fisk. Blant annet er Norge og EU enige om å etablere et system for stenging og åpning av fiskefelt i Nordsjøen. Fiskeridirektoratet følger opp denne saken med sikte på å finne frem til en hensiktsmessig ordning.

8 ANDRE TILTAK

8.1 Skarv

Havforskningsinstituttet viser til at det er dokumentert at en økende skarvbestand langs kysten kan være den enkeltfaktor som påfører kysttorsken størst naturlig dødelighet, og anbefaler arbeidsgruppen derfor å åpne for jakt på all skarv på hele kyststrekningen fra Stad til svenskegrensen i perioden 21.08.– 28.02./29.02. Dette samsvarer med jakttiden for flere måkearter i hele landet.

Fiskeridirektoratet er enig i forslaget fra HI, og vil følge opp saken overfor Direktoratet for naturforvaltning.

8.2 Sel

Havforskningsinstituttet peker på at steinkobbe ifølge den norske rødlisten klassifiseres som en ”sårbar” art langs norskekysten. Havert er klassifisert som ”nær truet”. Dette tilsier at ingen av disse sjøpattedyrene har store nok bestander til å tåle en utvidet jakt uten at det kan medføre en viss risiko for utradering av enkelte populasjoner. Siden selens torskekonsum på denne kyststrekningen ikke kvantifiseres blant de største dødelighetsfaktorene for torsk, tilrår HI at man i første omgang gjennomfører regelmessige tellinger av både steinkobbe og havert for å overvåke bestandsutviklingen til disse artene. Man bør også vente med utvidet jakt til man registrerer økte bestander. Et passende forvaltningstiltak vil derfor være å ”fryse” disse sjøpattedyrbestandene på dagens (2005) nivå. I enkelte områder har en sett en betydelig bestandsøkning, e.g. i Kragerøområdet, og da bør det være muligheter for å sette i verk tiltak for å begrense veksten.

Fiskeridirektoratets kommentar:

Det fastsettes årlige kvoter for kystsel. Fiskeridirektoratet har valgt å følge tilrådingene fra Sjøpattedyrrådet, noe som har gitt noe høyere kvoter sammenlignet med rådene fra Havforskningsinstituttet. Fiskeridirektoratet er for øvrig enig i Havforskningsinstituttets tilnærming.

8.3 Oppdrett

Havforskningsinstituttet viser til at oppdrettsanlegg påvirker nærområdene på ulike måter, og at slike anlegg også kan påvirke torsk som er på gytevandring. Oppdrettsanlegg bør derfor ikke plasseres over eller i nærheten av kjente gytelokaliteter, eller oppstrøms i nærheten av en slik lokalitet (slik at en risikerer at avfall fra oppdrettsanlegget transporteres over gytelokaliteten). Det må dessuten iverksettes tiltak mot overføring av oppdrettsfisk.

Instituttet påpeker i rapporten at genetisk påvirkning på ville bestander er en av de viktigste miljøutfordringene ved oppdrett. Torskeoppdrett øker med 20–25 % hvert år, og det haster med å finne løsninger på de viktigste miljøutfordringene denne voksende næringen representerer. Siden torsk kan ”rømme” ved naturlig gyting, må også forskning på å produsere en steril torsk prioriteres. Der er viktig å få kunnskap om normalsituasjonen i havet og i oppdrettsanlegg før torskeoppdrettet brer om seg, slik at det blir mulig å måle eventuelle effekter av torskeoppdrett. Basisnivå for utvalgte parasitter, bakterier og virus bør derfor kartlegges og overvåkes systematisk i utvalgte bestander med ulik eksponering for oppdrett.

Innen denne kunnskapen er på plass, mener Havforskningsinstituttet at det vil det være en god strategi ikke å legge oppdrettsanlegg i viktige gyteområder eller i områder med sårbare

torskebestander, samt bruk av lokal stamfisk. Det må defineres (bl.a. basert på merking og vandring av villfisk) hvor stor en region kan være. Det må ikke tillates oppdrett av torsk uten at oppdretter kan fremvise et veterinær-bekreftet ”datablad” om hvilken stamme man har i anlegget. For å hindre genetisk drift er det viktig å bruke et tilstrekkelig stort antall stamfisk.

Fiskeridirektoratets kommentar:

Regjeringen har nylig lansert en strategi for bærekraftig torskeoppdrett, hvor det blant annet tas til orde for følgende tiltak:

- Kartlegge miljømessige risikofaktorer i torskeoppdrett, blant annet genetisk påvirkning og smitteoverføring til villfisk.
- Skaffe oversikt over områder med spesielt sårbare torskebestander.
- Systematisk kartlegging av gytefelt.
- Vurdere torskefjorder/verneområder som virkemiddel for forvaltningen.
- Forskriftsfeste gjeldende praksis om ikke å tillate torskeoppdrett i gyteområder for villtorsk.
- Endre akvakulturloven for å bremse eller stanse tildeling av nye tillatelser til torskeoppdrett i påvente av utvikling av teknologi som sikrer miljømessig bærekraft.

8.4 Ivaretagelse av ålegress- og tareområder

Havforskningsinstituttet viser til at områder med makroalger (tang og tare) og ålegress er de viktigste oppvekstområder for torskeyngel. Ålegresset finnes som oftest grunnere enn taren, og er derfor i tillegg til ovenfor nevnte påvirkningsfaktorer direkte utsatt for menneskelig mekanisk påvirkning i forbindelse med f.eks. båthavn- og veiutbygging. Det tilrås at områder med ålegress inntegnes og inkluderes i kommunale arealplaner, og skjermes i størst mulig grad.

Havforskningsinstituttet peker videre på at tilbakegangen i bestandene av sukkertare og butare på Skagerrakkysten og indre deler av Vestlandet mest sannsynlig skyldes klimatiske endringer som økt sjøtemperatur, men at nedslamming av sjøbunn og overgjødning hindrer ny gjenvækst av disse artene. Fjordene og kysten må derfor overvåkes med hensyn til dette, og kilder til slik nedslamming og overgjødning må oppspores og reduseres.

Fiskeridirektoratets kommentar:

Som en oppfølging av St.meld.nr.42 (2000-2001) Biologisk mangfold – Sektoransvar og samordning), pågår det et stort arbeid gjennom ”Nasjonalt program for kartlegging og overvåking av biologisk mangfold”. I programperioden 2007-2010 fokuseres det på naturtypekartlegging i kystsonen og arbeide for at overvåking av biologisk mangfold i havet og langs kysten blir innarbeidet i andre relevante overvåkingsprosesser. Som en del av programmet kartlegges det ålegressforekomster og større tareskogforekomster.

9 OPPSYN OG HÅNDHEVING

Fiskerimyndighetene har tidligere blitt kritisert av de lokale fiskerlagene, særlig langs Skagerrakkysten, for manglende oppsyn og kontroll. Tidligere var fiskerioppsynet organisert med bl.a. lokale oppsynsmenn. Fiskerimyndighetene hadde imidlertid blandende erfaringer med denne formen for oppsyn, og ordningen ble avvirket. Frem til høsten 2006 var oppsynsvirksomheten på Skagerrakkysten begrenset, men etter at indre kystvakt har satt inn

sitt nye fartøy ”KV Nornen” er overvåkingen av disse områdene blitt betydelig styrket. Fartøyet opererer i de indre kystområder fra svenskegrensen til Egersund. Dessuten opererer ”KV Tor” i området fra Egersund til Stad. I fiskerioppsynet fra svenskegrensen til og med Trøndelag benytter Fiskeridirektoratet dessuten oppsynsbåten ”Munin”.

Det er totalt sett et sterkt fokus mot ulovlig fiske både fra fiskerimyndighetene, kystvakten, politi, oppsynstjeneste utført av andre sektormyndigheter, påtalemyndighet, miljøorganisasjoner, og fra ulike interesseorganisasjoner. Det er viktig at det også i fremtiden bygges brede relasjoner ikke minst for å fremme holdningskapende arbeid og forståelse for behovet for vern. Sett fra Fiskeridirektørens ståsted er det imidlertid nesten selvsagt at det er ønske om enda bedre kontrollordninger. I dag drives det oppsyn og kontroll med K/O ”Munin” langs store deler av kysten, fra svenskegrensen til Trøndelag, og det er derfor nødvendig med en streng prioritering av ulike innsatsområder.

10 INFORMASJON

Bestandssituasjonen for kysttorsk sør for Stad er dårlig. Det er grunn til å anta at en relativt betydelig medieomtale og informasjon har ført til større bevissthet om denne situasjonen, også blant fritidsfiskere. Fiskeridirektoratet mener det er viktig å styrke informasjonen om utfordringene knyttet til kysttorsk, men også andre arter som er truet, og de tiltak fiskeriforvaltningen innfører for å gjenoppbygge bestandene.

Fiskeridirektoratet vil aktivt benytte sine internettsider til å informere om bestandssituasjon og gjeldende reguleringer for fiske etter torsk, hummer, ål mv. Det ble nylig lansert en ny samleside for regler knyttet til rekreasjonsfiske, og det er fra før opprettet en samleside for barn og unge. Publikasjonen ”Kysten er din” er under oppdatering og vil være gjenstand for en omfattende distribusjon. Det vil dessuten bli laget plakater, klistremerker og hjelpemidler for å bidra til å redusere fangst av fisk under minstemål gjenutsetting av levedyktig småfisk.

Fiskeridirektoratet har gode erfaringer med informasjons- og holdningskampanjer knyttet til hummer på Sørlandet, og slike kan også tas i bruk i andre områder og i forhold til kysttorsk. Slike kampanjer bør dessuten rette oppmerksomhet mot fritidsfiske generelt og mot ulovlig fiske. Et aktivt informasjonsarbeid og synlighet langs kysten utgjør et viktig bidrag for en bedre ressursforvaltning.

11 FORSKNINGSBEHOV

Havforskningsinstituttet påpeker behov for mer forskning på en rekke punkter:

- Utvide de systematiske undersøkelsene med trollgarn og strandnot på Skagerrakkysten med utvalgte lokaliteter mellom Lindesnes og Stad.
- Gjenta tidligere arbeid med kartlegging av fiskeressursene og økosystemene i Masfjorden og Hardangerfjorden med jevne mellomrom for å påvise eventuelle forandringer.
- Gjennomføre merkeforsøk for få bedre innsikt i absolutte bestandsstørrelser og estimater av dødelighet.
- Utvikle bedre metoder for å estimere innsats og fangst når det gjelder beskatning av torsk, særlig i forhold til fritidsfisket.
- Undersøke grundigere hva rusefisket betyr for torskebestandene.
- Øke kunnskapen om hvor store bestander av sel, nise og skarv som til enhver tid finnes innenfor utbredelsesområdet til torsk, slik at deres uttak av torsk kan anslås mer nøyaktig.
- Følge opp med innsats mot gytefelt og eventuelle verneområder for å undersøke effekten av reguleringstiltak.
- Gjennomføre videre analyser på, og publisere resultater fra innsamlet genetisk materiale på Vestlandet og i Skagerrak.
- Vesentlig satsing på aktivitet/kunnskap for å forstå sammenhengen mellom hydrografi, planktonproduksjon, predatorer og rekruttering. Det vil være viktig å skaffe seg slike grunnlagsdata og tidsserier blant annet for å kunne vurdere effekter av den voksende oppdrettsnæringen av torsk.
- Øke fokuset på oppvekstforholdene for torskelarver. Det foreligger allerede et betydelig materiale om rekruttering på ulike bunntyper, og det vil være ønskelig med en nærmere analyse av dette materialet.
- Iverksetting av rutinemessig overvåking av temperatur, saltholdighet og vannkvalitet (forurensning) i fjordene. Mengder og sammensetning av plankton (alger og zooplankton) må også inkluderes for å se på sammenhenger mellom mattilbud/predatorer i forhold til rekruttering gjennom larvestadiene. Dette vil kunne resultere i en økt og mer detaljert forståelse av sammenhengene mellom hydrografi og rekruttering. En økt forståelse av disse sammenhengene vil f.eks. være uvurderlig i forhold til den forventede økningen av torskeoppdrett i fjordene og effekter av gyting i merd.

Fiskeridirektoratets kommentar:

Fiskeridirektoratet mener det er meget viktig å følge opp strengere reguleringstiltak med innsats på forskning for å øke kunnskapen om torsken og de omgivelser den lever i. Dette er nødvendig for å kunne gjennomføre en god og legitim forvaltning.

12 OPPSUMMERING AV FORSLAG TIL TILTAK SOM MÅ DRØFTES

Rekreasjonsfiske:

- Minstemål
- Redusere tillatt redskapsmengde
- Omsetningsforbud for torsk
- Forbud mot torskeruser
- Fluktåpninger i teiner og ruser (63 mm. på hver side i bakerste kammer)

Garnfiske:

- Minste tillatte maskevidde i garn settes til 126 mm (også i rekreasjonsfisket).

Rekefiske:

- Påbud med sorteringsrist med 19 mm spileavstand
- Forbud mot oppsamlingspose

Sjøkrepsefiske:

- Kun teinefiske innenfor 4-milen

Fjordlinjebegrepet innføres

- Grunnlinjen gis fjordlinjestatus
- Forbud mot å fiske med snurrevad innenfor fjordlinjen
- Kun tillatt for fartøy under 11 meter å fiske direkte etter torsk innenfor grunnlinjen

Lysfisket:

- Kartlegge fangstsammensetningen i fangsten når det brukes lys
- Kartlegge omfanget av lysfisket

Verneområder:

- Det bør vurderes innført nye verneområder etter forslag fra Havforskningsinstituttet
- Nye verneområder bør vurderes i samarbeid med lokalbefolkningen og det bør legges stor vekt på at det er mulig å holde kontroll med verneområdene

Skarv:

- Åpne for jakt på all skarv i området sør for 62°N i perioden 21.08-28.02/29.02. noe som samsvarer med jakttiden for flere måkearter.

Sel:

- Regelmessige tellinger av både steinkobbe og havert for å overvåke utviklingen
- Vurdere utvidet jakt i områder med sterkt voksende bestander

Oppsyn og håndheving

- Ønskelig med bedre dekning av oppsynsfartøy i området sør for Trøndelag.
- Holdningskapende arbeid og forståelse for behovet for kontroll

Overvåking og stenging av fiskefelt

- Følge opp med utgangspunkt i prosess med EU.

Oppdrett

- Implementere regjeringens strategi for bærekraftig torskeoppdrett

Informasjon

- Videreføre og styrke arbeidet med informasjon om bestandssituasjon og reguleringer

Forskningsbehov

- Bidra til synliggjøring av behov for forskning for å øke kunnskapen om torsken og dens omgivelser